

разних справа и кувала, лупкање посуда, жамор цврчака, и најчудесније: чује куцкање Нининих *ток-ток* потпетица. Оне су посебно прављене да производе тај *ток-ток-цмок* звук, примамљив, омамљив, као циликање прапораца на колицима некадашњих сладоледија, као оно звоно које је приморавало несрећног Павловљевог пса, да лучи плувачку, да бали, да му *ток-ток* слине пођу. (Наравно, куцкање је давно утихнуло у ~~МЕВВОНЕВОНУ~~-ју, красна бедра, красна колена, најкраснији листови, и сви остали делови прекрасних ногу почивају испод мермерне плоче, али у Аги још дуго, задуго, можда и заувек, заправо – заувек, као што и фијук стрела персијских има вечно у њему дозивати неке друге и другачије призоре, има и тај *ток-цмок* ехо призивати живу слику на којој се неуморно и заносно увијају бокови младе жене, лелујају, лелујају и лелуја све оно околу и између тих бокова.)

Скерл гледа како се фантом, униформисан у конобара, сервилно наклања Аги и сладуњаво каже: ЖЪ'ЕЛИТЕ?

Михајлов кажипрст повлачи по равни огледала невидљиву рецку. То је трећа. Овај фантом, помисли Скерл, наилази спорадично, као празна корпа на рингишпилу, и сикће своје ЖЪ'ЕЛИТЕ, ЖЪ'ЕЛИТЕ... Двапут већ наручујем, а он ништа не доноси, памти Скерл, два памти, а три пише: /// – кажипрст бележи треће ЖЪ'ЕЛИТЕ . Дијете моје, ка' ти једном кô науди, што се вели, а није прије – ондак ти је то не'отице, прашњај, тако се потриви, јербо је ондак кô оно... оно...– онда је случајно, сећа се Миша, јес', дијете, јес', баш тако, без намјере – онда је, сећа се, *коинциденција*.

А 'оће ли ти тако јопе, кô што се вели: наново – онда ти так'о чељаде, дијете моје, море бит јес' цијело мрњаво, вас мрљаво, дибидуз аљкаво, то сметне све с ума, пушћа из руке, то се 'оће забавит о свакој трици, то није ни за сѐ, а кам' ли за другог, сједи па плачи, кукај, јербо ти је то он-

дак кô оно... оно... – онда је немар, сећа се, јес', дијете, баш то, кô расијан – онда је, мисли Михајло, *индоленција*.

А 'оће ли јопе па јопе тако чинит, јербо ти ваља знат: трипут драги Господ 'оће сваком помоћ, ал' Ђаво ти има четир' пут одмоћ. Умије Сатанило још како Бога превршит. Јербо сваки је Ђаво залудан, не мрзи га свашта чинит само да дангубу убије, Бог га драги дабогда убио. Јербо ти је горе Бог вавијек у послу. Ваља 'волки свијет на оку држат. Не мере се тај ваздан с Врагом црним прегањат, сачувај нас Врага мили Боже, Боже драги. Зато, дијете, трећи пут, а ти памет у главу. Даклен – тад – ак' ћеш икад. Јербо, ако ти јопе начини тако што, оно што се рече: што се не ваља, опачину как'у, 'е ондак, дијете, такав ти о глави 'оће радит. Јес' болан, вјеруј, 'отимице тај чини све што ти чини. 'Оће му се по души поганој тако. 'Оће му се то, ка' ти ја лијепо велим, па ме сјечи вала ђе сам најтања. Вјеруј, јербо ти је то ондак оно... оно... – онда је намера, помисли Скерл, јес', дијете, јес', баш то, кô наум – онда је, помисли, *интенција*.

– ЖЪЕЛИТЕ?

Дакле, I+II+III=*интенција*, мисли Михајло, нешто смо наумили, мисли, и полако-полагано задуже камен те намере, да му бубица интенције не умакне.

– ЖЪЕЛИТЕ? – шушну кукац. жЪЕЛИТЕ?... – шуш-шушка.

Осмотри Скерл бубу: шестоножно **Ж** *то је у реду*; пар и по усних додатака, дакле, трокрако **Е** *несто*; пар пипака – двокрако **Λ** *ј*; пар цик-цак сложених очију – унакрсно **И** *ј*, два пара крила, ако нема – толерише се, дакле **Т** *ј*; и још пар и пол усних додатака, дакле још једно **Е** *ј*. Све изгледа као обично, шест ножица, пипци, усни додаци – буба као буба, желите – као и свако друго желите. И Скерл управо хтеде заустити: *дуплу ло... etc. etc.* – већ по трећи пут изрецитовати наруцбу која му неће бити испоручена, кад угледа како, иза свега анатомски уобичајеног за инсекта, вири танки репић **јера**, налик^б антеници лоше прикривеног радио-одашиља-

ча. Пожали Скерл што олако одбаци оне, давне му казиване *совјете здраваго разума*, дијете, дијете, ак' је трипут, лијепо ти велим, ондак памет у ту тинтару, па за реп извуче то прикривено-откривено **Б**. Откачи се антена од бакарног калема, раздеси се **еLС^е**-коло, оглуве прислушни уређај. Сад крчи, мртва скаламерија. Ово није права буба, жива бубица, закључује Михајло, ово је беживотно кафе-ресторичко питање. Сасвим преврнувши инсекта на леђа, опажа и кућиште за батерију прикривено лажним, наopakим упитником, ово је, сину Скерлу, она вербална сонда, помисли, алатка за надзор и проверу сумњивог клијента.

– **ЖБЕЛИТЕ!**

– Желех да желим, а не желех да не желим – па ипак испаде као да не желим, али, рекох: искрено желех желети...

– Онда, **ЖБЕЛИТЕ!**

– Онда је ондак, а јер јесте јербо, и то је семантичка *индистинкција*, дакле – нико жив појма нема шта се овде прича, села шпанска и паланке швајцарске, а градови пали с Марса. А психички то је *индиференција*, кад вам душа бива шупља и равна као изгажен тетрапак .

– А моментално **ЖБЕЛИТЕ!**

– А мо-ментално, или: ~~мо~~-ментално – дакле, ментално би могла бити *индиспониранција*. Моја *индиспониранција* због келнерска *завитланција*. Ако тога има. Ако је у просектури који случај *индоспониранције* забележен ? А знам да јесте. Односно, биће. Јер – ево га! Има га, сад га има, ово је преседан, *једна^д страшна болест^д по мени ће се звати^д* – одговара Скерл све дужим и дужим неодговарањем, и зна да му одговори јесу све нетачнији.

Пао је на испиту.

Зна и то да ће сад хитно заседати **Комисија за Исељење, Расклоњење & Уклоњење**. Дискретна институција, налик некој из оног Орвеловог романа, из књиге насловљене по једној прохујалој, потрошеној, пре пуну деценију минулој години XX века, али романа о нечем непролазном

– о неискорењивој, неминовној људској потреби да се у име свега и свачега тлачи ближњи свој. Убрзо се могу појавити ажурни службеници Комисије за **Ис.Ра.&Уклоњење**, то зна, имају ступити из најмрачније сенке крећући се бешумно, газећи на меким каучук-потплатама, и то Михајло зна, имају доћи на гуменим ђоновима тихи попут смрти, као и у сваком пристојном трилеру. Искрснуће аветињски из дубине огледала у којој ускоро има опет ишчезнути, и то зна, овај келнерски фантом униформисан у конобара под именом Лазара Ло. (извесно је да још не зна за ово „Лаз. Ло.“).

Био сам љут, казаће Скерл свом Животгију, а можда сам још увек, каза и осврће се ка столићу где се, већ скоро две хиљаде година ($\approx 1962 \text{ AD } \mp 4$), склапају и расклапају дрводељски послови. Љут јесам, признаје Аги, али не и гневан. Баш тако – додацује Луције Анеј – греше они грађани који **то** поистовећују, рече и преко Скерловог рамена погледа у његовог Агу. Није **то** исто, казује Сенека Аги, само Аги, јер Скерл **то** зна, гнев се разликује, казује му, разликује се од љутитости колико и пијаница од припитог. Или онолико колико и доживотна кукавица од тренутно уплашеног, од пролазно препадног, помисли Скерл иза Сенекиних мисли, то је, помисли тако заклоњен, као да му мислим иза леђа, као да скупљам чауре, туђе чауре, каже себи. Опет се Михајло љути, сад на себе, јер више и не зна ко седи иза кога, ко чије вино сркуће, мрсе се војсци његовој путевима, војсци од мисли, четама од речи, слуша Сенеку, види Агу, клима главом, а све је у њему, у Скерлу, баш у тој глави која клима, а све се увезало, простори и векови, измаштано и збиљско, властите мисли и туђе речи, све се упетљало, ...колико је бити припит друго од бити пијаница, бити пијандура – толико и *уплашити се* јесте другачије од *бити кукавица* (*timidus*, каже Сенека, каже: *ab timidus* – од једног *плашљивца*, *бојажљивца* *страшљивца*.) Треба ово отпетљавати, мисли Михајло, припитост и пијанство примакли се једно другом као два бра-

та рођена, гледају се, *tete-a-tete*, баш ми личите, каже, баш личе, помисли, јаје су до јајета.

У огледалу ишчезава сабласт маскирана у служинче угоститељско под именом и презименом Лазара Логошића. То Скерл још не зна, не зна да конобар одлази под именом добијеним по Јеврејину Жидову који природним током ствари ишчезну из живота, па уобичајено леже у гроб, то Михајло зна, то му је познато, а потом, неприродним током ствари, васкрсава у **11.** глави Јеванђеља по Јовану: ***Елеазаре! Лазо,изиђи 'де напоље! Ледено ти је ту.*** И то је Скерлу познато, зна да то беше као једна показна вежба васкрснућа, то зна, а слути да ће из дубине огледала ускоро банути заступници поменуте **КОМИСИЈЕ**. Долазе ажурни дежурни чиновници **Ком.за Ис.Ра.&У-ње**, тако мисли, стижу такозвани **исрауњци**, каже себи немо, службеници који бришу људе као да су мрље. Нема ту циле-миле, каже, нема код њих љубимруке, љубим скуте, помозбог, 'бардан, ***bon jour***. Они јесу и дежурни, и јесу ажурни, мисли, али нису нимало бонжурни. Такви расељавају душе, сећа се Миша, без пардона, не бирајују ни пол ни узраст. Они безобзирно, они немилосрдно уклањају личне и колективне историје и меморије, јер мисле да се може, мисли Скерл, свему и свачему затрти пртина бивања, избрисати след, угазити траг, као да је остављен у неком тренутном, топљивом смету.

И јесте, у смету је, али у талогу космичком, немо казује себи, и тај васељенски смет је ту само да би свако могао оставити неизбрисив траг, траг неуклоњив. Залуд вам брисање, помишља да им тако каже, залуд затирате, исрауњци, узалуд затрпавате. Рукописи понекад горе, исрауњци, казаће им, али писано никад. Реч се не може спалити, исрауњци, ***ријеч*** је, дјецо, сећа се, она јест мислена именица. Сасма исто што ли и именица ***љубав***. А знате ли, дјечице, што ли јест ***љубав***, сећа се Миша, врло лијепо, знате, ето, дјечице, и ***ријеч*** и ***љубав*** јесу нам мислене именице. Исто што ли јест

и *дјело*, сећа се Миша, човјеково *дјело* јест, дјечице, мислена именинџица. Или то или га уопће није. *Ријеч, љубав* и *дјело* јесу мислена, хајмо рећ – сасма нетварна бића. Јере све мислено, дјечице, то вам је као да некојег нема там гдје има твари, а дапаче, има га баш там гдје твари уопће нема. Јест, дјечице, нисте у криву, баш том сличи и наш Дјед Мраз. Гледе тог, јере сте ми сви већ так велики, могу вам приопћити да си и наш Дјед Мраз јест једна мислена именинџица. Тај дјед, дјецо, јест један осебујан божићни измишљај, как – хајмо рећ – један благодански дојам. Хтјео би нас дјед само мало порадоват док смо му мали, док му нисмо већма мислећни.

Док у огледалу, у све дубљем и дубљем залеђу Мишел-аге, ишчезава сабласт маскирана у служинче угости-тељско под именом и презименом Лазара Логошића, Скерл опет урони лице у дланове и помисли: треба ово распетља вати. Заувек – тако одлучи, заувек распетљати, каже себи, и погледа у онај **a7-a8** ћошак.

Види како се краљ спрема одважно коракнути у сусрет невољи. Под канонадом противничке артиљерије, која црним топом **Ж** са поља **g°8** туче широм осмог реда, краљ у Скерлу покуша се осовити на ноге обамрле од дуготрајног седења за каменим столићем, и кренути у последњи напад.

Свуда око њега распрскавају се гранате жагора на пољима **тЕВВОНЕВОНУ**-ју, лете шрапнели речи разглаголаних цврчака, туче црни топ **Ж** по осмом реду, нема се куд него пригнути главу, сагнути се, ступити на ред ниже, јер на хоризонту већ стижу чете најмоћније од моћних, снаге Црне краљице .

Устајући осети како му ноге мало клецнуше, и сасвим би клонуле, млитаве су, склоне попуштању, али ту је непопустљиви камен стаменог стола.

Ако колена изда, тврди мермер неће, стена је то, ослони се Скерл, осови се, проструја бедрима учмала крв, пред њим, у огледалу, диже се и Ага од Зрцала, и краљ ♔, неустрашиво, примичићи се противнику,

ступи на седми ред,
на b^e линију:

Брале мој, Животага

... извини,

♞ Краљ ♔ на b7, ♝ Дама ♚ на h7+(шах);

...опрости,

♞ ♔ c6, ♞ Топ ♞ ↓ на g6+(шах);

кајем се, ето, кајем се,

кајем,

♞ ♔ d5, ♝ ♚ h5+(ш.);

драги мој

Животтије.

♞ ♔ e4, ♝ ♚ g4+;

И веруј, од срца се

кајем.

♞ ♔ f3, ♝ ♚ h3+;

У души ми се једно ЈА

кида,

↓ ♞ f2, ↓ ♝ g2+;

живо се

искида.

↓ ♞ f1, ← ♝ a2, ♚ h3+

ЈА се

кида,

а ја ти се кајем.

И зато дижем ову чашу, дижем је од срца,
да ти наздравим, мој Животтије.

Наздрављам ти чашом празном, али срцем пуним,
до врха наливеним кајањем.

Ја сам један који спокојно спира свој грех

као онај Пилат кад је прао руке.
 Спокојно, преспокојно – јер јасно чујем
 како ми уважени Луције Анеј

билингвилно пришаптава:

Quem^{Кога} paenitet^{кида} peccasse^{грех},

тај готово^{паене} јест^{est} невин^{innocens}.

Чујеш ли, видиш ли, како,
 као у бајкама времепловним,
 ни Сенеку не мрзи потегнути
 своју језичину-двојезечину
 преко те планинчине времена.

Није му тешко без коња прегазити двадесет векова
 као она дјевојка Јахорину планину.

Без коња, мој Животага, без ата њлата или дората,
 јер коњи и коњине не могу кроз векове,
 коњине и не смеју преко планина,
 коњине су она бића
 која нису поткована
 бесконачним душама

Краљу је био преостао

још само један ред

на који се могло,

на који је морало ступити. Онај први, овај који ће му данас бити последњи. И сам види како ће убрзо, још да начини корак или два – и уследиће мат. Кренем ли лево, рачуна, стижем до штале, до поља **g^e1**, одакле је ову изгубљену битку започео мој скакач. Нећу да скончам на прагу штале као син кобилин, каже краљ, владар умире у подножју трона, мисли, и окреће се на другу страну.

као што бесконачне јесу

душе у мудраца

и јесу душе дјевојачке.

Гле, опази краљ, ако тамо крочим, стижем одакле и пођох. Ступићу на поље **e1**, четврто здесна у првом реду, оно с којег отпочех сећа се, овај поход, као што Римљани кретаху с поља Марсовог. Али **e1** јесте тек пето поље – пе-

то, као сувишна страна света, ако се броји слева онда је Петко, онај поробљени дивљак. Лево увек изађе даље, а левица је срцу ближа, мисли Михајло, срцу је најближа, и гледа у e1 – у црно поље за белог краља. То је као повратак кући, помисли краљ и види како Тезеј на лађи принчевској упловљава у луку. О пасу му висе трофеј, уши Минотаурове, ушеса бивоља, крв се већ усирила, ваљало је уз силни ветар допловити с Крита. Све одведене живе враћам кући, тако ћу казати оцу, дичи се Тезеј у себи, ево, рећи ћу, ево, народе атински, седам недирнутих девојака атичких и седам живих младића. А бели краљ се сећа да је толико момака изгубио – седам пешака, ни фаланга није помогла, сећа се, и свих седам фигура је страдало; скакачи храбро изгинуше при опсади добро утврђене Рокаде; ловци су неопрезно ушли у теснаце Фијанкета; топови оглувели, дама посрнула, и сад сам стоји, сам ће ступити на црно поље. Само бауер, верни Бауер, тамо далеко, далеко од мора Егејског, стоји на пољу a7, такође је црно. Ваше Благорађе, данаске канда баш на црно угазисмо, каже пион-пијун, таман цијели награјисасмо, вала – до нокта, и до црна под ноктом. Јербо не мере жив човјек, 'ма бијо и ћесар, против мађија ђавољих, јок, каже краљу његов пешак, јок, каже му пион, сила је то, и пљуну бауер на поље a7-црно, и високо, високо подиже своје бескорисно пионско копље. Лепрша под искрзаним, али блиставим шиљком дроњава заставица пркоса, данаске је баш кô ваљан дан, црн нам дан, рече бауер и пљуну на фијук небројених стрела које полетеше да би се отимале о усамљену пешачку мету, ако земља изда, 'ма и црна, и црња, и црница најцрња – себар издати неће, упловљава весели Тезеј, жалосна му мајка, у луку пирејску. Авај, сине Егејев, вино се точило на лађи, живи смо здрави смо, и крманош је цугнуо, може ли и кибернетесу коју – питали тако Тезеја разносећи посади купе вина – τω κυβερνητη, може ли која и крманошу? А син Егејев климнуо главом, може и он једну-две, лавиринт је игра

дечија, играло се, заиграло, игрица ми је дечија лавиринт критски. Попут миншуђа окачили на ушеса бивоља неке прапорце, миран Јаблане, вичу мртвим ушима, ...звечи^д меденица^д, на^д дешњаку^д... звечи... ^д Песма се разлегла, кибернетес попио и три, ухватио се *κυβερνητης* за крму као мајци за сукоњу и заборавио, заборавио весели крманош **црно** једро заменити *белим*, *чашу меда још нико не попи... још нико...* – и попне се ојађени Егеј на стену, није лавиринт дечја игра, не могу сина рођена прежалити, каже, и гледа у оно црно једро док пада, пада у дубине свог мора, црно му море, а бели краљ у Скерлу гледа у своје црно **e1** поље.

Ето, што се каже, вратих се – помисли Скерл, али у шта то, где то, кад повратка и нема. У шта се то можеш вратити? Ни у шта, одговара себи, сваки је повратак као враћање на место злочина, а после злочина, пита се, зар то може бити исто место, зар ће то икада икада више бити исто? Неће, одговара, као што на овом месту више никада неће бити масакрираног **МАЧКАРЦА**.

Ето ме опет на пољу **e1**, онеонирано је, оелктрисано, остерилисано, фантоми келнераја, зрикавци и попци, *цврче ли цврче у чвору црне смрче*, али тело прохујалог доба јесте уклоњено. Не види се више ни где је лежало, ни како је крварило, ни кад је душу испустило. Покојни почетак је негде закопан, а с њим и они тренуци кад су вучени први потези, оно доба кад све беше на равне части, кад шансе беху подједнаке.

Заправо, сети се Скерл, у једној му је руци празна чаша, другу диже, подиже, па, дохвативши се висине, спушта је на чело, моје су биле и веће, сећа се, рука почива не челу као да се одмора од стрмог пењања, моје прилике беху повољније, бејох био бели, имао сам првенство потеза, могао сам први стићи до врха узбрдице, рука му опет креће, све полако, као да се вере по вратоломној стени, успиње се на теме, могао сам се први попети и први узвикнути:

Овај врх јесте мој врх! – и онда, одозго, с врха, лако би било гурнути сваког гада који пузи ка твом врху, сваког који би на мој врх бацио око.

Али није важан први, увек се тако покаже, и увек се то заборави, пресудно је ко вуче последњи потез, о томе мисли Скерл и спушта руку са главе неким коначним покретом, као да спушта круну гестом за којим ће уследити: *commedia e finita*.

Гледа у барјачић на сатном механизму.

Ускоро се заставица има заљуљати, пашће као крушка пред ону свињу. Ако се буде оклевало и част има пасти пред крмачу, да крме на живо ждере част моју као скакавци поље зелено, каза Скерл свом Животџију, и онда краљ ♔ одважно коракну у сусрет својој e1 невољи, и Скерлова рука с подигнутом чашом крену ка чаши у подигнутој руци Агиној.

ЈА се кида, а ја ти се кајем.

И зато дижем ову чашу,

дижем је од срца,

да ти наздравим, мој Животџије.

Краљ је коракнуо

Наздрављам ти чашом празном,

на другу страну од мањежа, од g^e1,

али срцем пуним,

♔e1 ♞, стакло ће куцнути у стакло.

до врха наливеним

Стакло ће куцнути, стакло ће пуцнути.

чистим кајањем.

↓ ♔h1+ шах + шах-мат ♠

Ето, помисли краљ, и шаху ♔ је дошла главе једна дама, ♔h1++. И нека је, мисли, нека је, можда жена и јесте најбољи разлог да се глава изгуби, можда је каква мила госпа, госпица дражесна, једини ваљан садржај за оно: **вредело је! Вредело! Мат (♠)**. Шах је мртав, *the king is dead*, некад је краљевао, сад је маџиран, а **матирано** је и оно што беше блиставо, јер бејаше било глатко, глатко као стакло. Заправо, и јесте било стакло. Равно стакло премазано

танким слојем које је чинио сребрни нитрат, *lapis infernalis* – сети се Скерл, камен паклени – ето где је данас чучао Ћаво, лукави жупан огњеног подземља, помислиће, вребао ме је, као крокодил жедну лепооку антилопу, увребао у плићаку огледала. У оном што је још од дана производње било свашта доживело и било свашта преживело, и транспорт и складиштење, изношење и уношење, постављање и уградњу, бројна брисања и гланцања, а потом бејаше трајало као глатко, и трајало и трајало као блиставо, а малочас се претворило у **МАТ**, сад је нешто угасло. Једним куцањем кристала о кристал, као малерозни принц, проклет час кад и уђох у ову јефтину бајку... , који се преобразио — ... у ову прчварницу наративну... —у краставог брата жабиног; данаске канда ступисмо на црно, ваше Благорађе, на црње и најцрње, прозирно се преиначило у непрозирно, у незрцалну раван чији се одрази растројише и замрсише, залелујаше се као узбуркана површина бистре, али плитке воде коју мути и најмањи камишак у њу бачен. Огледало се није сручило, сваки делић је и даље стајао на зиду, али густа мрежа оштроуглих пукотина, налик огради од бодљикаве жице, заувек се од вечерас испречила између Скерла и његовог Животтија.

Гле, сад смо као некад Швабе, помисли, на зиду два брата рођена, **Westy und Osty**, јаје до јајета, а између зидина тврда, градина берлинска^{СДЕЛАНО В СССР}. Шта ли ће ми сад рећи исрауњци, све се враћа – све се плаћа, свуда су мостови, свуда ћуприје, мостарине и друмарине, и мада повратка нема увек има неког враћања и плаћања. У шта се то Тезеј вратио, пита себе Михајло и себи одговара – не у дом, већ је ушао у нов, невидљив лавиринт, у лавиринт грађен од саме невоље, саздан од несреће. Вратио се у своје и туђе злочињење, сећа се Миша, и залуд покушава кроз густу мрежу пукотина назрети да ли му с леђа већ долазе заступници **Комисије за Исељење, Расељење & Уклоњење**. Залуд – понос је био избачен, беше катапултиран из себе као из праћке, и камен је одлетео, летео, долетео, бистру воду

замутио, скрхао одразе, стакло намрешкао, никад се то више неће разбистрити. Вратио се Тезеј у потуцање од немила до недрага, помисли Скерл, ето где се вратио, што ли нема, пита се, мојих исрауњаца, и потуцао се, потуцао, све док једна завист, која га беше лицемерно угостила, све док она није ногом гурнула у провалију сина Егејевог као псећу цркотину. Или руком, мисли Михајло, можда је било згодније гурнути га рукама, мисли, и осети како му се на раме спушта рука, тешка рука, тучана рука, и остаде на том рамену стајати као од гвожђа ливено сидро које се откачи од брода и потоне на дно дебелог мора да га нико више одатле не дигне, да га никад више не помери.

Брзи су ови исрауњци, мисли, увек су брзи, најбржи, – кад треба наплатити. Намножени гости већ сасвим ражагореног **МЕВОНЕВОНУ**-ја, душло кафирани, штедро шлагирани, раздрагани растом разине шећера у крви, цвркућу, сркућу, и зато не бејаху приметили инцидент с матирањем. Отуд не опажају ни бешумни долазак смотрених заступника Комисије за **Ис.Ра.&У**-ње, а исто тако неће опазити ни то да је Михајло Скерл клонуо. Још се некако и био осовио на ноге како би наздравио свом Аги, али колена, дуго већ омекшавана **М-малим**² (као што **апотекарке** беху задужене за главу, тако је пиво у надлежност добило ноге), колена попустише, занесе се Михајло Миша Мишел Скерл у крцатом **МЕВОНЕВОНУ**-ју, али на време га усидри, придржа га та тучана рука на рамену, друга, исто од туча, већ је попут куке подухватила мишицу тог рамена, мишицу десну. Ово је један квалификован исрауњац, помисли Скерл, зна баја знање, стеже попут менгела. Леву руку, тик испод лакта, обујмиле су две друге и другачије руке, руке другог. Склопише се око подклактице скоро неосетно, меко, налик кожној наруквици сата. Слабашно је то, мисли Михајло и затвара очи које ионако више немају у шта гледати. Ага је заувек ишчезао иза оштроуглог зида новоберлинског, множили им се, дабогда, дијете, вавјек им се

градине множиле, прокуну неко у њему. Слабо је то, слабаво је, лабаво је, мисли, ово је исрауњац приучени, тек што је новачен, сметен је, неки голобрад регрут на кога се не можеш ослонити. Помешаће новајлија састојке, смушен ће смућкати погрешан лек, сплетен спојити погрешне жице, збркан пуцати на своје, и умаћи престрављен чим на видику вихор буде подигао стубић прашине: **Князь, Татари! Татари иду!** Какви Татари, несрећо, то је само на филму, ово су путари, за поводањ јарак копају. Слабаво-лабаво, рече себи Скерл, ово није стега, и ослони се на своју десну страну, на ону усидрену, наслони се пуном тежином клонулог тела, као посустала, полумртва плесачица на свог партнера при крају плесног маратона, а сидро све отрпи, издржа, нимало не попусти ленгер железни.

За **МЕВРОНЕВОНУ** то беше врло чудна тројка. У средини Скерл, затворених очију, наслања се на грмаља, док овај, нагнут напред, предњачи као слепчовођа. С друге стране, заостајући као да губи дах, поцупкује за њима, ситним, сипљивим кораком, фантом Лазар Логошић. Изгледа као слепи путник који се кришом накачио на тај пар, а они, и не знајући, вуку ту приколицу, као псина притајеног крпеља. Не рачунајући нас, и баш тад сам била, мили, с Идом и Рушком на концерту, Дворжак, Пета симфонија, а неки простаци, да не поверујеш, мили, плескају усред извођења, замисли само, аплаудирају између ставова, **НЕ** рачунајући нас, покривене кишобраном умилног цвркута вољене супруге, диригент, јадничак, као да га је у потиљак погодио снајпер, оркестар се издувао као да је лопта кад је деца шутну у трње, звуче као они униформисани, знаш мили, као блех-дувачи на сахрани, **НЕ** рачунајући нас, прикривене попут диверзанта под маскирним бојама, у непрозирном жбуњу, ово је за музичара просто **убиствено**, процеди Рушка кроз зубе, лепо видим како јој речи варниче на секутићима, окончаше некако и други став, а Ида се окрене па ти **онако** погледа једног, овај баш замахнуо рукама као да ће скакати у базен, опет му дошло да длановима производи онај дивљачки звук, а Ида га гледа, баш као што Рушка рече, уби га погледом, **НЕ** рачунају-

ћи нас, тројка привуче пажњу гостију за једним столом који се поворци нашао здесна, и још само пажњу гостију за столићем који им беше слева, а она простачина, лепо видим, спусти руке и смањује се, да не поверујеш мили, за целу главу, па и две, умањено се у оном седишту, има неке брчине, а не би му сад дао више од десет година, некако окраћао, као онај цакани џемпер из Венеције што си ми убацио у веш-машину на претпрање с кувањем, па су после могле да га облаче само лутке, само луткице, и да знаш да ти то још увек нисам опростила. Горостасни слепчовођа, већ на први поглед сумњиве памети, у пролазу намигну десничарима, и процеди кроз зубе, а довољно гласно да смо и ми, под кишобраном, све чули: остô ми другар без ваздуха. Мало ћу га умијем. *What?* 'Oћу, 'oћу, и за врат. Како да не. *What?* Како да не, хау-јес-ноу, капираш, како-да-не. *What!* Ма не бригај, биће и по врату, хау-јес-ноу-бреее! *How?-yes?-no? Brrae?? Nini, what's ap? • Don't worry, it's nothing serious. • But, what's wrong with him? • Don't be afraid, he wasn't eating your cake. • Ха-Ха хе-хе Ха-хх-ха ...*

Са друге стране тројка промиче поред левичара, чији је астални сектор подељен на два насељене области – на источну(восточную) и јужну (ю). Пусту запад стола (**West**) ослоњен је о зид покривен тешком, непровидном завесом, а негостољубиви север (**North**) скоро се додирује с великим хладњаком на чијим стакленим полицама јесте изложена обилна дневна понуда посланица у **МЕВРОНЕДОНУ**-ју. Асталне области међусобно не саобраћају, нису узајамно комуникативне. Вечерас је посета велика, ни игле немају где да падну, отуда, за истим столом, за столићем, тако малим да се дише нос у нос, ресторанска гужва спаја људе који се никад нису ни видели. Логошић, који левичарима изгледа као дете што узалудно покушава спречити горостасног службеника неке репресивне институције да му не одвуче оца у дужнички затвор, то дете, униформисано у конобара, скрушено се обрати јужном сектору: извињава мо, ал' господину пао шећер, а слаб, је л', имунитет и... ето.

*Нисам чула, шта рече да му пало? Шешир, изгуби ваљда шешир.
Па шта? Пух, капа кô капа! Поклопац за уши ...*

Кад је нос до носа, раме уз раме, и колено до колена, а на ушима нема поклопаца – а нема, онда се не може избећи да гласине, баш с увета на уво, не буду пренете и на Исток: *Что случилось, Нил Нилич? • Он шапку загубил, своју шляпу. • Что было в шляпе? • ... изгубиш капу, купиш капу, сто сам погубила, јака ствар. Потресó се, јадан, можда му успомена, што се каже: нека вечнаја памјат. 'А, таако! 'Ма је'л то? Онда, баш јаадан. • Что было, Нил Нилич? • Память была. Он бедный, он будет быть без памяти. • Јадни је јадник. Јадник шљампави. • Бедный, бедный шляпа.*

И тако, између шегачења десничара и међународног, (*internationalis*) сажалења јужних и источних левичара, као између Сциле и Харибде, бизарна тројка се неприметно провуче, стиже до шанка нимало не пореметивши сладуњава атмосферу **МЕВВОНЬВОНУ**-ја. Вештом акцијом, како их Скерл зваше – дискретних исрауњаца, потпуно је очувана фама о девичанству угоститељског објекта, једине кафанске девице у ужем центру града, а на шири центар и периферију, на „кнежевину“ камионџија и царевину „певаљки“, не морамо ни трошити речи. И **МЕВВОНЬВОНУ** остаде дева коју никад није дотакла ни рука припитог, а камоли неког пијаног. Јер весели, радодајни **МАЧКАРАЦ** више се не рачуна, нико не памти оне враголанке, сестре рођене – Теревенку и Лумперајку, не помиње се РЕПУБЛИКА БОХЕМИЈАНСКА, уклоњено је тело прохујалог доба, не види се више ни где је лежало, ни како је крварило, ни кад је душу испустило.

Пролаз на шанку широм је отворен, рампа је дигнута, скретница пребачена, али иглене су то уши. Тројка успорава попут каравана камила што се успиње сипком дином, а чувар рампе, скретничар, мућка коктел у шејкеру (**BASIC EGG-NOG**: 0,8dl белог рума [BACARDI], 1,5dl млека [крављег], јаје [кокошије],

кашика шећера [кристал]) и стреља конобара погледом. Штекће шејкер, звецка као реденик митраљеза челична наруквица сата на барменовој руци. Подбадан голом жељом да умакне рафалној паљби, безуспешно покушавајући убрзати прелазак преко пруге и горостасног предњака и клонулог Скерла, Лаз. Логошић цупка у месту као да гази по иглама. Ето где су вечерас нашле места да све до једне да попаду. Игле су и барменове речи: **А** казô с**А**м, **А** лепо с**А**м ти казô! **'А-А?**-лоло келнерск**А**? **А** казô сам дост**А** више лок**А**њ**А**, дост**А** више, дост**А**. Ево, и Мито чуо да сам лепо казô: дост**А** више, дост**А**, и **квит!**

Дмитар, Мито, грмаљ несклон умним патњама, „момак“ од кухиње, момаштва већ оцвалога, избријан до поткожице, главуца се пресијава *a la mode*, шљашти од браде па све наврх затупастог темена, и низ кратки потиљак до врата биволског. Понекад је Мито, од неколицине одважнијих, али сви су увек имали добар пригушивач на устима, и казиваху то само иза хват широких леђа, био називан и Спољни – јер га очигледно има, и има га бити – само споља. И летимичан поглед открива зависника од гимнастичких сала, овисника од боксерских клубова и теретана, набилдована волина, тако га је Скерл у самом себи већ класификовао, во. набилдов. – тако је забележио у себи, затворио Митину фасциклу и гурнуо је у преградак **во-вол**. Поменут као поуздан сведок барменовог профетског дара, осетивши се прозваним, Мито потврди како за шанком заиста беше таквог прорицања: Јеси, шефе, рекли ми: шеф је тако рекô – а онда се брецну на ушепртљаног конобора: **'Ма**, прихвати га мало, бре Лого. Држиш га ту за ручицу кô да ти је пар из вртића.

Лого: Па како ћу кад ти, Мито, тол'ко вучеш? Требамо да ускладиш корак.

Мито: Какав корак, бре Лого. Ко га бре вуче?

Лого: Па ти, Мито.

Мито: **'Ма**, откуда, бре? Коњина се сама оклембесила.

Скерл: То'о је клеве'ета, Ми'ито. Чисто опа'ањкавање,
Митос'сосе ...

ВИШЕ ОД ДУГОТРАЈНОГ ЋУТАЊА, НЕГО ОД ПИЋА, УТРНУЛИ
СКЕРЛОВ ЈЕЗИК ЗАПЛИЋЕ СЕ, УПЛИЋЕ У СУГЛАСНИКЕ, ОКЛИЗНЕ СЕ,
ПРОКЛИЗАВА НА САМОГЛАСНИЦИМА КАО ТОЧКОВИ НА ЛЕДУ.

Скерл: Јер ко'оњине, веруј, до је'едног, хра'абро падоше
на опса'ади тврде Рокаде. Сла'ава им. А јас' сам био кра'аљ.

Мито: Види, Лого, кеша се краљ о мене кô на чивилук.

Скерл: Не ве'еруј им то Ми'ито. Чиви'илук је, Мито'осе,
наза'адна кому'мунистич'чка ујудуррр'ма.

Лого: Па шта ја сад да радим, Мито.

Скерл: Чиви'вилук се неприрр'родно нудио свима. Сва'-
'аком према потрр'ребама. Радо' одајка окачењач'чка.

Мито: Цимни га бре, Лого, мало себи.

Скерл: Ааа штова'ана ГАРДЕР'РОБА ООБАВЕЗ'ЗНА, та јесте
приро'родно тржиш'шно челја'љаде. Здрррр'рава ка'ао дрен
економи'мија.

Лого: Тежак је, бре Мито....

Скерл: Сад и клин има да зарр'ради свој ле'ебац. Ааа не
да му се ту сва'аки гуњ ца'абе ту качи о ње'ега. Ту-у.

Лого: ...попио нам целу лозовачу.

Скерл. Ни'исам целу Лого'осе. То је право'вописна ла'аж.
Ссс'сву сам. Ја сам сс'сву!

Мито: Сву си лозу кажеш, батице. Ал' как'у ми жваку
овде слажеш личи ми да господин и није тол'ко јан•пи.

Скерл: Нисам, Митос'сосе, нисам ни'имало. Ја сам сс'све
оно суп'упротно од јапи'пија.

Мито: Да си супротан не би се овде кешô о мене кô на
чивилук. Јан•пи си, батице, кô мортус ва•ке, кеве ми живе.

Скерл: Шш'шта ћу кад ме уда'дари у но'оге. А у гла'аву,
ето, не'еће. Одлу'учио сам да глав'ава буде неприсс'ступач-
'чна опијуму за на'род. И ето, гла'ава ми пош'штује одлуку.
Бра'аво моја главо.

УТРНУЛОСТ ЋЕ ПРОЋИ, ЈЕЗИК ЋЕ СЕ ПОЧЕТИ РАСПЛИТАТИ,
ОПЛИТАТИ, СЛОГОВИ ПРОНАЛАЗИТИ ЈЕДАН ДРУГОГ,

ПРИЉУБЉИВАТИ СЕ МЕЂУСОБНО КАО ПОД СТРЕХОМ ВРАПЦИ
ПОКИСЛИ, ПРОМРЗЛИ.

Скерл: Али ноге, Митос'осе, то су ти бића ниж'жег реда. Превртљи'иве. Попусте. Покле'екну. За сваким ти оне крену. Мало иду за моти'иком, мало за плугом. Мало за крс"стом. То ти је кри'риж. Малко трбухом за крух'хом. Па онда за тро'обојницом и дво'бојницом. И шахо'хоховницом. Оне и за пето'токаром јурну. И шесто'окаром. Па за крстом оним кука'кастим, и за оним кри'рижом стрелкастим. Такве су Митос'осе ноге. Али глава се др'ржи. Браво главо. Видиш, смр'рт ума је можд'жда ла'аж. Лаж поту'турена.

Мито: Кума, батице? Чијег кума? Од чега ти рикнô кум?

Скерл: Од голог разу'зума. Разголито се, нахл'ладио, прехладио, добио грозницу и'и умро.

Мито: Ка' ти тако глуп, какав му то разум?

Скерл: Па рекох ти, Мито'осе. Го'ли разум. Го као пиш'штољ. Један разум пиш'штољски.

Бармен: Мито! Лого!

Скерл: Митос и Лог'гос, госн скретничар. Они вам дођу ка'ао реверс и као а'аверс. Нико жив не мо'оже да их види зај'једно.

Мито: Каки бре кравекс? Завитлаш, батице, а-а?

Скерл: Таман посла. Нема завитла'ланције с Митосом. Пробао јед'ан. Један Ћиорђано Мрки'иша. Звани Бру'уно. Јад'ан. **Бедный**.

Мито: Брун! Знао сам бре једног. Моша Брун. А уча га звао Мишко. А ми Брундо. Био неки вук Брундо. Онако, учили бајку. И ту био тај вук, ил' можда неки лисац ...

Скерл: Медвјед. Мед'вјед је био Брундо. Мијед'вијед ...

Мито: Јес' бре! Медвед. Медвед Бруно и вук и лисац и јазавац у врећи. Није! Био је и јеж. Јеж Журка. А тај и' Жу-рка све израдио. Сећам се како сам се откинô од смеха кô блесав. Ал' да ме умијеш немам појма што.

Скерл: *Home, swe'et ho'me*, Мито'осе. Само код тебе је ви'ише *shit* него *sweet*. Ово је један дру'уги Брундо. Њега је

мало на живо до смррти смудило. На Тргу Цве'ећа. А тог цвеећа нигде. Био сам. Ауспух до аус'спуха. А било је и других мед'вједа на ломачици. Колико хо'оћеш. Све је тад пур'њало по брдима и долина'ма Старе Даме.

Бармен: Мито, доста, чујеш бре!

Скерл: Јесте, госн скретничар. Нема завит'ланције с Митосом. Видиш кол'лики си. Сто век'ова живе ваге. Главни си петао на буњ'њишту. На светском бре буњ'њишту си баја нум'меро уно. А види, гледај само како ти је сла'абачак овај спетљани Лого'ос. Да му не узмеш ни оно неш'што из руке, ал'ли заборавих шта то беш'ше...

Мито: То је теби батице од читања. То чита, шефе, чита, чита, па се прчитало, шефе. Кô оно карбуратор ка' ти пресиса. Пролупаш скроз наскроз. Не ваљаш ни за поптпалу богу ни људима. Блам живи.

Бармен: Лого! Мито! Доста!

Скерл: Јесте, госн скретничар, Лого'ос и Митос. Рацио и оно ддр'уго, само сам заборавио ш'шта. Нешто као измиш'-шљанција. Ал'ли гле'едајте само какве вам карте поделила ова васе'ељена. Овом Мит'тосу дошле све крупне. Све сами мрсни адути. Видите га. Води се под Во-вол. Зато тај зна са'амо за те заумне изми'ишљанције. Де'еда Мраз и она Баба му девојка Мар'арта.

Бармен: Мито!

Мито: Па јес', шефе. У праву је батица. И за волумен, и за шљаканцију. Јер вежбало се за оваки волумен, батице, вежбало. Бинцепс и тринцепс, укупно триес' цола, па ти види. Брат из бенча, шефе, ладно диже двесто кила, кеве ми живе.

Скерл: А кила'авом Логосу, видите ли, госн скретничар, остала сама си'итнеж. Крилица, бубац и трр'ртица. Није вам Лого'ос ни за танак чорбуљак. Да му не узмете ни оно нешто из ру'уке, ал'и заборави' хх шта.

Бармен: Лого!

Лого: Шта ја могу, шефе? Мито је, шефе, крупнији...

Скерл. Добро опа'ажаш, Логосе. Опака ти опа'ска. Врло доб'бро. Служимо наро'оду, друг'угови. Тако ти пала карта. А карта ти је она изви'викана прос'ститутка, мој Логосе. А да ли ће бити новог де'ељења, ко зна? Ал'ли мрка капа. Зато вас два имате зау'увек бити као кокош'шка и со'ова. Док једној на белом свету не омркне, да зна'ате, другој нема да сва'ане.

Бармен: Мито!!

Мито: Ево, шефе, кад ово снимим, шефе, кеве ми мртве, шефе, фалим бога и светог Аранђела, то ми ћалетова слава, шефе, фала богу, шефе, што нит' пијем нит' шта читам.

Скерл: Врлине људи и пор'роци – страни су живо'отињи.

Мито: Па јес' тако. Та ти жвака баш готивна. Ал' слушај онда бре самог себе, батице. Немој, батице, да си живина, па да шљемаш ту, батице, кô стока.

Скерл: Зато сам, Мито'осе и шљема'ао. Слушао сам једног у себи. Живот'тија. А ни „жвака“ није моја. То је жвака доброг Луци'ија. Жвакао и прежвакао, дибидус. Па се онда бритви'ицом, фик-фик, по вена'ама.

Мито: Ма шта кажеш, батице! Исекла ти та Луција вене. Је л' се баш се оно кокнула. Јес'! Је л' на мртво. Ето! Штета батице. Увек ми, кеве ми мртве, жао ми добре женске. Мора да је и њој то од читања ...

Бармен: Мито! Лого! Доста бре! Тандара-мандара-броћ! Кô да ово онај Раднички савет. Па ми конфенренирате. Прчкате с језици. Је л' црвено, ил' румено. Нема вам више тих конфенренција. 'Оћемо ли пуру, ил' ћемо качамак. 'Оћемо ли с кајмак, ил' да туримо скоруп. Оде вам тај воз. Побегô. Одвезô се тај савет у Тунгузију. Сад се бре лепо зна ко ти газда. Кој коси, кој воду носи. Ај', води га бре више одавде. Ако нам газда бане ће га шутне наглав'чке на улицу. Знате добро госн Миличка. Тај не прашта. А по њега има нас све да пошутира. Оде ти очас посô, па ће конфенренишемо на бувљак. С мађарски конзерве и румунски сијалице.

Мито: Видиш, шефе, да се заглавио кô клин у процепу, шефе. Лого га још поткајловô, шефе. Ако их повучем, кеве ми живе, шефе, ишчупаћу ти шанк, шефе. Ја ти из бенча, шефе, двеста кила, кеве ми живе...

Бармен: **Лого!** Пустај господина! Мито ће сам то.

Скерл: Не'емој Логосе, брате рођени. Тако ти свих келнерских бож'жанстава . Тако ти свих вила заштитница умећа коноба'арског. Не пуштај ме Лого'осе, сине разума. Не остављај ме огоље'еној сили Митоса. Него расти ми, брате Логосе, расти. Нек буде ријеч. *Fiat log'gos* . Нек буде ријеч и бу'ди ријеч. Рр'расти, расти да прерастеш ове биво'воље висине. Да наткрилиш Мито'оса. Да ми сва'не. Да кокошке оду на легало, на починак. **Вечный**. Вечни и зауве'ечни. А сова да ми ху'укне над светом.

Бармен: Не брините господине, Мито то вама ће нежно. Пуштај ги Лого! Ено, пола столови те чека да примиш поруџбину.

„Пола столови“ – то смо ми. Наша је рука подигнута, с увис упереним кажипрстом. Помислили смо како би то могло бити од помоћи, Скерлу од помоћи, од какве-такве, ни сами не знамо од какве и од које, али хтели смо упозорити Раднички савет Тунгуза да их неко гледа. Позор! Јер, ^{а)}видимо вас! ^{б)}будите обзирни! ^{в)}учтививи! ^{г)}уљудни! ^{д)}будите људи, ^{ђ)}људски се понашајте! Мада о последњем(†ђ), и претпоследњем(†д), и можда о оном пре тога(†г) – Скерл има такво мишљење да би их одмах, без двоумљења, прецртао са списка упозорења који диктира наш дигнути прст.

Ипак – једно јесте прст наставника дигнут у утихлој учионици, друго је прст владара усправљен пред погнутим дворјанима, а треће је прст подигнут у кафани, и кад би она(кафана) да буде *fancy*, да се преобуче у ову помодну **мџиво**-кафе-посластичарницу. Тај прст није упозорење, још мање прекор, већ јесте молба. Понизна молба. То је

тада снисходљиво камчење још једне угоститељске услуге, Што си једном наврô, чоче, је си л' слијеп? Виђу ваљда да ти немам кад, жив изгибô! Ипак, услед претходно описаних околности, молба је брзо услишана и пред нашим столићем већ стоји Ла. Логошић. Видно му је лакнуло откако се откачио од свог митског антипода и оног, мајке ми, шефе, демонског госта, нису ово чиста посла, онол'ко попити, а овако говорити, и зато са искреним осмехом слуша млаз цвркутавих похвала којим га засипа наша вољена супруга. Изражава неумерено дивљење упућуно демијургу који замеси чудесно чудо од црвено-жуто-црног колачића. Наш дигнути прст она није другачије протумачила него као пристанак по којем се и нама има сад донети један троугласти слатки, пресслатки **ПОЗОР! ОБАДА!**

Док супруга цвргољи с Логошићем наручујући две диивне порције кандираних саобраћајних знакова, и господин би једну, је ли тако мили, кажи јесте, жели да проба, ми видимо како онај двојац, искобељавши се из плићака шанка, заобишавши спрудове кафе-апарата и ледомата, кроз мореуз двокрилних врата упловљава у кухињско море. Димитар десном руком придржава десно крило и пропушта напред Скерла који се скоро осовио, стаменије корача, али друга рука, левица, она кука, остаде закачена за Скерлову десницу, за десну надлактицу. Што Бог састави, помисли Скерл, да човек не растави. Данас ти је, дијете, сећа се Миша Скерл, новац јес' кô как'и Бог. И јаче. И Бог је и Ђаво, све уједно. Кô у млијеко да сипају, сећа се, не дај боже, ракију, враг је црни однио кад је и донио. Па једну полу пијеш, а другу полу лочеш. Допол си човјек, отпол кô звијер. Левицу од деснице, мисли Михајло, као постељу од трпезе, данас једино смрт може раставити, смрт епохе, то мисли.

Упловљавају међу воћем крцате чиније налик тропским острвима. Кроз врата, чија добро подмазана крила широко заландараше за њима, па наставише, не смалаксавајући, бешумно се отварати и затварати, указују нам се зделе у који-

ма се сабраше представници многих крајева света. Двери кухињске, као велика *laterna magica*, приказују, у пулсирајућем низу призора, домаћу вишњу како ћаска с папајом, на следећој сличици бресква очијука са авокадом, па уследи сличица где ананас и киви меркају крушку и јабуку, седељка је тек почела, слатки, видимо се у воћној салати; сочна моја, чекам те у милк шејку; тешко, зеленко, више преферирам фрапе.

Какав материјал за Арчимболда – кухињски кинескоп покушава добити и тон, врши се експеримент са звуком, звук је Скерлов глас: **Види, Митосе! 'О, види само! Није му време календарско, али могло би се портретисати, с овим воћкама – једно идеално жарко лето.** Хор кулинару стоји у дубини сцене. Тутке прати Скерлов наступ. Изводи се пра-кинескопска монодрама, Михајло је једини глумац, а хор је прописно бело костимиран и кастински нем – не пева док не напусти позорницу кухиње. Тутање је злато на радном месту, нарочито ако је власник ~~МЕБРОНЕБОЛУ~~ ја на сва четири зида, ниједну страну света није пропустио, једва су га одговорили од плафона, то је свод Миличко, то је као небо, то ти припада Господу, немој да те бије малер, дао је газда Миличко да се окаче натписи:

НЕК МИ КУВАР НЕ ЗБОРИ
ДА МУ ЈЕЛО НЕ ЗАГОРИ!!!

(КОЈИ НЕ **-10%** МАЊЕ ОД ПЛАТУ СВАКИ ПУТ)

Погледај, Митосе – у треперавом светлу кинескопа наставља се тонска проба – види овај еденски асортиман. Са овим силним кивијем и јапанским јабукама и непалским шљивама – било би то једно лето кроз космополитско, глобалистичко једно лето, мундијалистичко, сликано у маниру *а ла Арчимболдо*.

Ти се већ добро на'арчио! Зато ти•ћу, бре батице, доста ти бре било – овако *случај*, син слепе случајности, након толиких векова (односно, након *ΕΙΚΟΣΙ ΠΕΝΤΕ* [грч. *Κ'Ε'*; лат. XXV; арап.

25 | ДВЕ И ПО ДЕСЕТИЦЕ СТОЛЕЋА) понављајући опробани поступак Есхила, уводи на сцену и другог глумца, моно постаје дуо – сад требаш, батице, мало да о'ладиш. Што пре се при'вати оне сове. Капираш. Да кунташ мало. Је л' ти ћера далеко?

Ћера? Је ли то кћи? Ја, Митосе, немам децу. Ја сам један бездетан батица.

Какву бре децу, батице, ко те то пита. Баш си тешка лујка. Имаш ли бре близу неку гајбу? Можеш ли стићи ћи•ку?

Ако говориш о повратку, онда знај, Митосе, тога нема. Једном беху заборавили, само једном, заборавише црно једро заменити белим. И отада постоје, веруј Митосе, само одласци. Одласци и лутања.

Па не личи ми, батице, да си баш луталица. Ја скитару одма' снимим. Не би ми тај мајци ушћ у **МЕВОНЕДОНУ**. Мада, ко зна? Можда си скитник-почетник. Знаш, кô оно што сад мангаши проваљују за ћосаве: четник-почетник. Да ниси ти тек почô да шегртујеш за гуланфера. Има тога данас кол'ко 'оћеш. Праћакају се по улицама кô рибе на сувом. Пукô комунизам кô акваријум, пошутирали људе, камара их остала без шљаке.

Кухиња је море мраморно – све што се могло, новопечени власник је поплочао мермером. Ама, нек си траје, рекао. У Мраморно море, то знају и школски врапци, упловљава се кроз Дарданеле, упловљава се кроз мореуз ландаравих кинескоп-врата која нам неуморно приказују искидан, треперав низ кухињских снимака, а испловљава се, тако врапци цвргоље, кроз Босфор, кроз мореуз који води у Црно море. У мраморном мору **МЕВОНЕДОНУ** ја Босфор је узак и кратак пролаз, ходнички којим се стиже до задњих врата.

Дакле, Митосе, нема нам назад. Около-шанккере-па-на-мала-врата. И некад неком нека врата јесу ваљан улаз. Служе му да кроз њих ступи у боље, у најбоље. И тад му је

кера једна керица. Керче. Тад си један имигрант, Митосе. Уселиш се међу странце, кошуљу исцепаш да њом обавијеш рањава стопала, обојке начиниш да лакше гураш ноге у туђе ципеле, и покријеш се по голом телу капутом одбаченим, баченим, поклоњеним. На души ти упишу, по оном што је од душе остало – урежу ти: **gastarbeiter**. И бубац си у лоју. Прсте сакате да лижеш. Али, буду оваква вратанца и шут-излаз. Ево, видиш. Кад помислиш да си међу својима. Кренеш да их помазиш, а керови порасли у керчине. Онда мора да се торњаш из дома. Мрш' нам из домовине. Сад ниси домаћи, сад си им тамо шугав емигрант. Њихов, а страно им тело. Као један преостали, заостали *Volksdeutscher*, а неки твој *Deutschland* одједном ишчезао тамо неком богу иза ноздрве.

Врата су метална, чујемо њихов гвоздени звук док се раскриљују пред Скерлом и Дмитриром, и пропуштају их да би ступили у споредну улицу, у воде црноморске. Мрачан је тај слепи сокачић у залеђу кафе-посластичарнице. Пролаз за који знају и куда улазе само запослени, и кроз који бива довожена и доношена сва она грађа за ића и пића што гостима имају бити смућкана, шејкирана и фрапирана.

Свеж црноморски ваздух, супротно Дмитровим очекивањима, опет изазва код Скерла клонуће. Колена попустише, налик пуцању материјалне структуре прегрејаног предмета којег неукост изложи наглом хлађењу. Скерл се опет безбедно усидри у **Во-воловском** заливу. Док бура не прође, помисли. Док се пучина црноморска не умири, док ми Ксеркс, још један обузет илузијом повратка, не начини онај климав мост преко Хелеспонта, мисли Михајло, ослањајући се о Дмитра у тој сумрачној улици, под чкиљавим светлом убогог, од свих заборављеног, рђом начетог канделабра. Поклопћичић од ливеног гвожђа, који укосо виси о преосталом завртњу попут повеске што је до пола клизнула са празне очне јаме, и на којем се још назире испупчења слова **☞K. und K.☞ Wien☞Drang nach Osten Straße☞no. 1914/1☞** – открива оштром погледу гужву нагорелих проводника и дроњака

паучине као што лик човека на Везалијусовим анатомским цртежима сам задиже властиту кожу дично нам показујући своје жиле, жлезде и кости.

– **И-и** бре, батице, а ја мислио ти се извукô. Ал' ништа. Ај' да видим шта да радимо. Само, не кешај се бре више о мене. Доста бре било нежности, батице. Има још да се ча•при како сам топли. Да пешкиришем с гуланферима. Ај' сад лепо седи овде. На картоне. То сам накупио за Муљазима. Јес' да је ган•ци, ал' чова и по. А камару деце шлепује на грбачи. Она његова Санела сваке године двапут заглави. Кô кучка. То да гађаш мушким гаћама остало би скотно. А и Муљазим – то напаљено кô расан срески бик. Не скида се с јаднице кô дете с комшијске трешње. А ти седи ту, батице и диши. Лези, сôви. Шта ти воља. Муљазим то тек сутра купи. А ти има дотле да се опасуљиш. Није 'ладно, нећеш се смрзнеш. А опак ти и тај мантил. Је л' то оно што носе Амери по филмовима? Јес'! Види се. Баш је роба. Пази да ти га мангаши не дигну. Викнô би ти такси, батице. Кеве ми покојне. Ал' немам ти ноћас кинту за то. Утањιο сам. А идем на неку покерицу. Синоћ сам пукô, па ноћаске мора да се вадим. Израдили ме фрајери с труба ковама. А кова је, што ти кажеш, једна курвињаска проститутка и дроља. А ни ти, батице, немаш ни бушног филера. Видô сам да си остô дужан за једно пивце. Мада те гарант шеф и Лого попалили. Гарант – чим нису дизали фр•ку за то во•пи. Ко зна кол'ко ти накаркали на оне твоје туре. То ти батице две оберлопине. С једне стране те по мозгу звекне љута, а з друге њихов плајваз по цепу. То ти кô између чекића и наковња. И овако и онако – има да боли глава. Зато не гурај више тинтару у машину, батице. Кој' те бије по ушима да пичиш мечки на рупу. Видиш да си паметан тип. Ниси весла сисô. Што си бацô силну лову на дебеле књиге и то. Зато немо', батице, да те ради ова брђанска куловија. Све се то 'вамо довукло из неке селендре. Ми

Београђани смо увек израђени у тим комбинацијама. А сви су они бре, знам их ја, и шеф и Лого и онај... Миличко Прасе, милу му мајку, упузало то у град с опанцима бре. С оним гуменим. И с картонским кофером. Гледô сам ја то. Било ми жао гоља. Очи им испале од глади кô керу. Плаћô им по празан бурек. И пиво, да деле. Мито царе, Мито царе, не' да ти заборавимо. А они сад испали бумбар до бумбара. Све гузоње и шефови. А ја им остô момак. Кô оно момче, онај луфтбој што у филму свима отвара врата. Момче ово, кажу, момче оно. Спољни, тако кажу. Спољни – то ми певају цаве, ал' иза леђа. Нико ту нема чуку да стане на црту. Да им ја мамину маму и све по списку куловском. Дође ми да и' закључам, па канту бензина и ... – ај' навали народе. Роштиљ ради. Ал' жао ми други људи. Доведу жене, децу. Шта ми они криви. Ето и ти. Фрка ти, уточио се, то значи – готиван си. Зато те неко тако и трти. Јер сада, ако си готиван – угасио си. Израдила те нека лукава братија, па си дошô да те Миличко Прасе и шеф докусуре. 'Е, баш си ми нашô де ћеш богу да се молиш. Зато седи ту батице, и почакај да ти из дупета дође у главу. А из те главе у колена. И жи•бе онда, батице, жи•бе 'де год те та колена носе.

– Све је то мени због крава'аве.

– Због неке жене, батице. Нека те треба, је л', онако, баш израдила? Је л' рођена? Оно, венчана, и то?

– Ни'ије та крава, Мито'тосе. Него права.

– Откуд теби права крава, батице? Не личиш ми.

– Заправо, није права. Сања'о сам краву. И ето, види сад, как'кво ме заде'еси зло.

– Крава ти никад није фрка. Знам гарант. Баба ми бре имала сановник, педаљ бре дебео. Њиме шорала деду кад дође јан•пи. Како га клепа, одма' га сложи. Не устаје тај до сутра. 'Артија, кад се то, сине, накупи, изађе тешка бре, може те убије.

– И убија, мој Митосе, хартија убија. Колико их је умрло ради папира. Због речи по папиру слаганих. *Уби ме преја'јака ...*

– Може бити, батице. 'Оће то. Ал' деду ми скокала ракија. Пио, пио лозицу, па попио цирозицу. А крава ти, гарант, веруј, није фрка. То ти: ил' нека нова треба – ал' само да ниси жењен; ил' как'а лова – ал'само ако јеси. Ако ниси жењен онда има да се обновиш с рибом. Ал' онако, има да ти натрчи баш опака цупи. Млекара за петицу, за дуплерицу, и то. Зато теби, батице, дошла та крава. Ако си жењен, онда није цава. Него ће ти натрчи как'а кинта. Је л' идеш у кладијоницу? Не! И-и, бре! А јеси жењен? Јеси! Е, онда мора, батице да одеш код ХЕНДЛА®. Гарант добијаш, гарант, веруј. Знаш оно, ко неме среће с туцком, има с коцком. Ил' некој дижеш ноге, ил' ће неком дигнеш ву*ло,

– Благо мени, Митосе. Педаљ, кажеш, дебела књига, књижурдача препотопна, а увек сам хтео баш једну такву написати, а сад ми, ето, и ненаписана, има или наћи девојку или донети милионче. **Или-или.** Никад човек да састави лично и сваком корисно. Јер се човек, сваки човек, роди као онај један Кјеркјегор, Митосе. Као Серен, Данац злосрећни. И онда никако да споји два добра. Своје властито, оно што ти се пружи колико и сенка; и оно опште, а то је оно докле ти глас добаци, док те чују.

– Па јес', батице, ка' те судбина фино укења – баш те укења. Могу те онда укењаног шибнути и на депонију, има да се вратиш ко цар. Свима бре да миришеш. Ал' ако те гадно усере онда си стално, што ти кажеш, све до данас данацке усерен. Не мош' се од тог срања обрисати и опрати, па да шљакаш до пензије у оном Водоводу и канализаци'и, кô Дика Балегга. Родио се кô балегга и има да умре ко балегга, кô говно кравље, цабе што се сваки дан 'вата за шмрк. И неког живот фино укења кô овог Миличка, милу му мамичу, а неког баш усере, кô нас двојицу. Ал' кô зна. Сањô си ту краву. Можда те сад шта и укења.

– Али, ја сањах неке грозне краве. Ужас, Митосе. Као да су тек изашле из концлагора. Па још месождерке. То је несрећа. Канибал-краве, Митосе. Нема ми ту помоћи. Седам ружних крава, седам црних дана. Црних и дугих, широких као море Црно. Па хајде сад преживи. Преживи, Митосе, а да ниси Јосиф. Да ниси син Јаковљев, коме отац, тај исти Јаков, од радости једном падне око врата. И онда *дуго, дуго плака о врату његову*. И плаче тако, плаче, Торе ми, ево већ једно цело тротисућљеће плаче, брате Митосе. Јаков плаче, а Јосиф вешто заимао, све камата на каматицу, па баш заимао међу Египћанима, и баш због седам ружних крава.

– Па, за такве нешто и не знам. Мислим, ни те краве, а ни ту двојицу што падају у загрљај. Мени од ћалета падале само батине. Ал' све може бити. Никад се не зна, а и свега бре има. У све ти ја верујем, батице, у све – откако овај Миличко Прасе, праснем му кеви, постѠ шатро неки газда – све ти може да буде. Ал' опет, батице, а како ти знаш откад се та твоја седмица рачуна. Ка'ти то онај горе упалио таксиметар. Можда ти ово задњи дан, батице. Задња ноћ, задња вожња. Доста те навозали, извозали, можда ти ујутру, бре батице, у зорњак бре, има и теби мало да сване.

– Могло би то, Митосе. Баш ми треба једно јутро са сванућима. Код мене, у последње време, свако јутро испадне повечерје за повечерјем. И сад, кад се сетим, може бити да ми ово и није први дан. **Заиста!** И није! Све је почело још у уторак. Уторак, октобра десетог. Јесте! Тако је било. Онда би ми ово могао бити... други... онда трећи, дакле – дан четврти.

– Четврти? То ти онда кѠ среда.

– Уторак беше, Митосе. Сећам се. Беше уторак, десети десети. Бејаху се поклопили бројеви у датуму, и казаљке на сатовима, а под сатовима уличним људи се љубили, љубили, Она и Он, Он и Она... то су♪ пара два, ♪грлили се, љубили♪ ♪ све до пола♪ два...

– Ако ти кô четврти онда ти то у среди. Чет'ри ти бре среда од седам. Капираш, батице. Имаш три иза чет'ри, то ти **7** и **6** и **5**. Значи, **7-6-5...** – то си већ препичио. А још она три испред четворке има да спичиш, **...3-2-1**. Ја ти код мог уче, бре, био опак за матиш. Дмитар ми најбољи, тако ми казô, тхе брест. Ал' 'еби га – после се овца Мито промагун-пирô. Школу баталио, остô мômче. Момче дај ово, дај оно! Остô им спољни, мамицу да им ја мало спојим.

– Схватам, Митосе, *среда* је средина. Препливах пола Црног мора, остаде ми још само сто наутичких миља. Ситница ситнице. Миља горе, миља доле, небо високо, море дубоко ...

– Не капираш, бре батице! Среда ти сад дође исто кô да је крај. Пентраш се кô на брдо. Капираш. Идеш на један, па на два, па на три: **1-2-3** – капираш? И шта? Испичиш на врх. Ето шта. А то ти чет'ри. Четворка. Сад си горе. Увек ти фрка пењање. Оно дахћеш, знојиш се и то. А сад шта? Па само да се сфураш доле! Да сићеш, бре! То ти, батице, лаћа. Свануће ти.

– Заиста, Митосе, могао би ти бити и у праву. Четворка јесте врх такве седмице. *Attention*, остао је само силазак, **3-2-1, ready, steady, go!** Још само да се смандрљам у неко доле. У једно раскрављено доле. У подгрејану, у зубатим сунцем осветљену, у никад, никад, никад даљу долину.

– А мени, батице, остô, одлазак. Морам да се врнем на посô. Шеф, мамицу да му ошрафим, има да одлепи. А ти, батице, ди*се ту, те*бра, и њај*ке. Има ти буде лаћа на том картону. Ако засовиш, сутра те буди Муљазим. Пре него те оно баш ошајдари зорњак. Онај мраз што срока уточене. Стартује их увек мало пре звезде. Кô оно мурјаци кад свањива, а они наспавани, убили по бурек, подригују и праве рацију на сањиву курву и мамурног коцоша. Са' ћу ти шутнем овај крш од светла. Ради боље кад га шутнеш. 'Ајде, електро ти матер, пали се више. Два пут сам викô оне жицаре

и ништа. Не долазе мајмуни да оправе. Све је пукло, батице. И ти си, и ја сам, падају људи. Само Миличко, милу му мајку, Миличко Прасе расте кô печурка на ђубришту. Ево, батице, сад има да ти сија! Да те пацови не дирају. Жгадија је то, батице. Мени изађу из шоље, гајба ми у сут-терену, онако, подрумска. Изађу штакори, штакнем им га, па шврљају по клоњи. Све им, овако, од шапица остô траг. Кеве ми покојне, фрка ми кад кењам, морам јајца да турам у цезву. **Ево**, батице, синило ти.

Fiat lux, виче Скерл Дмитру, **fiat**, каже – **да буде светло**. Заправо каже: **фи'уат лу'укс**, тако каза, језик му опет смалаксава, очи су затворене, викну **лу'укс** мада **све'етло** тренутно не допире до њега, не дотиче га. И није га више потребно дозивати, не треба тек **да бу'уде светло**, кад већ јесте **било**, синило је кад Дмитар, **звонг¹–звонг¹**, пети пут, **звонг¹**, шутну нахерену **звонг¹** светиљку (а зашто) **л¹уч да плане¹**, (а шта) **гусано поклопче²**, (а ко) **Во-Вол³**, (а где) **у електро-пупак⁴**, (а кад) **сад⁵**– и у истом трену, **звонг¹–звонг¹–звонг¹**, негде је звоник почео оглашавати поноћ, пети је дан почео, **пети**, помислиће Михајло Скерл одбројавши пре тога...**седи³–одличан⁴–пет⁵**–и звек–јек лименог тањира на врху оронулог канделабра у којем је нешто запуцкетало, заискрило, задимише се преостали дроњци паучине, као лутка на кончићу зањиха се заборављена мумија муве, 'о, **АТОНЕ, ТВОРЧЕ, ЖИВИ ШТИТУ СУНЦА – и би свјетло** – **СВЕТ СЕ КУПА У ТВОМ УЗВИШЕНОМ СЈАЈУ...** Зато су очи затворене. Нагли блесак моћне, горде, ... и ево, умиче **ПРЕД ТОБОМ УПЛАШЕНА СВЕКОЛИКА ТАМА**, али скоро дотрајале сијалице фабричке марке **AG Schwan Glühlampen**, изазвао је код Скерла тренутну обневиделост. **НАШ ЖИВОТ, АТОНЕ, ОТИСНУТИ ЈЕ ТРАГ ТВОГ СТОПАЛА, Fiat lux...** – Митосе, **fia'at...** **ЗЕМЉУ САТВОРЕНУ ГРЛИШ БЛЕСКОМ СВОЈИМ...**

– Није то фијат, батице. Ни луксуз, ни де луксуз, брате, него мој фикус. Обичан фића. Фиат ти је возило, а фића

је канта. Кô и ова поред њега. Канта до канте. Ал' ми прирастô за чуку, не би га дао ни за лухе ни за делухе. Држ се, батице, и во̂здра. Фењер ти светли, а ја палим.

– *А жа'арко Сунце... огрија... и врући'ином својом... осуши... расцејетал'алу... тра'аву.*

– Шеф ће ми скроз одлепи. Није на трави, батице, ал кô да јесте. То ти блесаво рођено.

– *И цвијет красан... травин... отпа'аде ... и... и...*

– Јес', батице. Отпад од човека. Има смрад да ме друкне оном Прасету, мамицу да им ја ону милу куловску...

– *...и ...красота њена лица... по'огибе.*

– ... да им ја мало милу мамицу бумбарску... ону лоповску...

– *Та'ако ће и бо'огат... у жеђи жудњи... својих... не'езаситих... жедан живота... увенути... сре'ред богатства сво'вог...*

– Во̂здра ти, батице, во̂здра ! Дрш' се, човек.

Лазар Логошић, Лого, упловљава кроз Дарданеле у мраморно море кулинарија. Покупио је поруџбине широм ~~МЕВРОНЕВОНУ~~ ја, брижљиво носи у руци списак као млетачки трговац у недрима књижицу у којој је наведена врста и количина робе коју има набавити у Константинопољу, пре него што то на ум падне оним ђеновљанским подлацима. На врху списка је дупла порција црних четвртастих таџирића са по једним свежим **ПОЗОРИ ОБАЛА!** А испод њих су слични саобраћајни знаци и блиска им бића. За иће кандиране геометријске фигуре, за пиће мутне алхемишанкерске мућкалице и њихови рођаци. Они који заувек потиснуше староседеоце: шприцере, кригле са и без крагне, десет-с-луком, чорбице телеће. Није то више град Константинов, није Цариград, ни онај латински, сад је Стамбол, криви месец, криве сабље, такви људи и такве ћуди. Кинескоп на улазу кухиње неуморно ради. Приказује нам како на супротној страни мора, кроз узак ходник Босфора, хват широким раменима весла Дмитар, Мито. За њим ме-

тално шкљоцнуше врата, она од свих звана *задња* и *мала*, а званично јесу *ИЗЛАЗ*, споредан **бр.1** – над којим пише: → →ПРОТИВПОЖАРНИ→ ПУТ→ИЗЛАЗ →У →СЛУЧАЈУ →ОПАСНОСТИ! →→ (Други споредан [бр.2] излаз газда Миличко има у плану [има га као учртаног, у тобожњем {*fingere*} грађевинском плану]).

Та, аутоматски закључана вратанца ноћас јесу неуклоњива завеса, железна завеса између Михајла и света. Тај свет вечерас је заступао **МЕВВОНЕВОНУ**, и у име тог света, **МЕВВОНЕВОНУ** је прогнао Михајла на море Црно, одакле се имају, *ex Ponto*, сећа се Миша М. Скерл, имају се писати и писати писма дуга, предуга. Писма у бездан бачена, глас у пустињи на који, на која – нико неће одговорити, одговарати.

У Мраморном је мору наступила епоха тон-филма. Проба са Скерлом је успела. Врата више нису кинескоп, сад су биоскоп. Приказује се THE JAZZ SINGER. Ритам секција, коју чине струне ручне мућкалице, палице дрвених варјача и дирке вишебрзинског блендера, жустро прати варијације стандарда које изводи расположено, хруш-хруш, ренде. Шиштавим импровизацијама придружује му се штрцаљка за шлаг, загрејано кувало хвата дах, и тад Ал Лазар Цолсон Логошић пусти свој келнерски глас над морем Мраморним: **А-а**, Мито? Шта сад кажеш? Имали смо, море, мокро крштење!

У Златни Рог упловљава и Дмитар, баца вез тик до знака **ПОЗОР! ОБАЛА!**. Не обраћа пажњу Мито на ту обалу, насукао се на њу псовком као кит у плићак – пих, мамицу им пицанску – мрмља Мито над ушећереним знаком – шта ће све људи-стока трпати у себе – а онда, преко двоструког **ПОЗОР! ОБАЛА!**, преко затупастих црних тањирећа, загрме Дмитар с палубе: Је си ти крштен бре, Лого? Шта то дробиш? Свако ти крштење, бре, мокро. Осим ако ти ватрено.

Ал' то ти друго. То сам имô на ратишту. На Папуку. Кад нас ујкани сколали. Све зликовац, кољу, ал' мушки се бију...

Како, мòре, Мито, па да нисам крштен. Па сви су данас, нормално. Него нисам 'тео, мòре, да се изражавам. Да се не чује. 'Оћу да кажем, то нам кô наш први мокри брат.

Јес' први, Лого, ал' тек откако нас продали госн, је л' те, Миличку. Ал' пре, док је баш била кафана, оно – крчма кô скроз ориђинале, свако вече сам и' износио. Слагô и' у сокаче, бре, на камару. Кô оне свиње нацистичке, мамицу им, што онако оне јадне логораше. Чукне ти поноћ, а каже мени шеф Света: Мито, сине, 'ајде да фајронтираш. А тај ти шеф Света био рођени теча оном Раки Раку. Знаш оног старог келнера? Био ту кад си дошô.

Чика Ратко мòре! Сећам се, Мито, стара школа. Радил смо заједно једно три-четир' месеца, а сто пут ми причô оно како је Титу у Карађорђеву сервирô карађорђеву. И руке му се тресле што му пред угоститељску радну организацију запала так'а част. Носим пладањ, причô, пладањ носи мене. Приђем драгом другу Титу, дрхте руке, само дрхте, и одједном – шљус! Просô му тартар сос на ловачки шешир. Онако, фин, филцан. И онда је... онда... – шта ли му оно мòре Тито рекô? Знаш ли, Мито, ту причу?

Иди бре, Лого, 'де не знам! Па слушо сам је 'иљаду пута. Онда ти скочили они Чедини керови. Шта би друго. Такав им посô. Реже. Шкљоцају њупавцима. А оно – све го очњак до очњака. Дошло им да Раку зубима кољу. Зар татарски на друга, гњидо, маршала, зар татарски на маршала, сунце ти жарено, антиреволуционарно. Рака да умре. Већ и умро. Никад бре чашу воде није просô на муштерију. А сад за жилет да прелије доживотног председника народā и разни' народности, кô оно кад прасеће печење квашиш мочом. Реже керови, зар на маршала, бандо бандитска, на вољеног маршала, на љубичицу белу? А Чеда им само овако... руком. Онако, фрајерски, скроз и' наскроз о'лади. Ма'не им овако прстом, малим – миран бре, мрш' на ме-

сто. Ниш^{шт}та, друг об'ркелнер, каже Чеда Раки Раку. То ти ни' чис' ниш^{шт}, друг, бокца-му-љубим. Ето, то му рекô: чис' ниш', брате, ништа бре, богу-ти-твога. – значи: шта•ни, дру-ж^же, шта•ни, удри само ладњак, ује•ниње ушта•ниње бре. А тако ча•при само стари мангаш кад му спакују твор•за: ушта•ниње бре, ушта•ниње. А Чеда Броз је, бре Лого, био је цар. Јер и он ти бре одрапио твор•за. Онај стари, краљев. Ту је, батице, требало бити фрајер. Лежиш, батице, на голлом камену и ловиш себи пацова за манџу. Ту ти Чеда оду-вô пет кука, на таквој бре мрак робији. Сместила му мурја да је краља Перу гађô ручном бомбом. Чиста, намешталка. Пера био дете, изашô тек пре коју годину из јајцета оног килоње, још држи кеву за сукњу, и сад шатро Чеда Броз бре потегô на клинца бомбу. А он се бре клао и са Фердинандом и с Хитлером и с оним ћелавим жабаром. И шта је онда за њега тартарски сос бре, Лого? Што кажу Крвати: умакац? **Ниш'** – ето шта је, чис' ниш'! Па умакац ти, друг об'ркелнер, тако је рекô Раки, женске ти то 'оће стално си метат на главу, как неки еликсир, тако рећ. То је цар рекô Раки Раку. Рекô му да од тога женскама „власи бољше растеју, тако рећ“, тако му рекô – растеју кô, 'ајмо рећ, она џунгла гдје сам си тигра упуцал. Дапаче, кај не би, друг об'ркелнер, тако што и мени је'нпут могло мало помоч. Може бит да си и мени мало тјеме пошуми, как што другови пионери, све красна дјечица, а већ свјесни мали другови и мале другарице, и 'оће организирано пошумљават све и једну голу гору наше социјалистичке домовине. Ал', бокца-му-љубим, не мора бит баш џунгла, друг об'ркелнер. Море бит и што мајше, нека шумица, как неки бјелогорични шумарак . Ето, тако му рекô. А керови само апорт, па трк по други шешир за свог маршала. А Чеда ти има пун шифоњер шешира. По два за сваки дан. Најмање. Јер Чеда Броз је био играч за прву лигу, бре Лого. Тамо 'де

само лав лаву стане на шару. А сад нас глођу ове хијене, бре Лого. Све го лешинар до лешинара, шупак до шупка.

Па јесте, Мито, добар је био чика Ратко. Полако синови, не витлајте толкô, неће посô да побегне. Лагано, лаганије, само га крчкајте – тако нам говорио. Успори, синак, прикочи, ако газда утефтери кол'ко баш можеш он ће те витла. Има душа да истрчи на нос очас посла. Одлетеће ти кô детенце из оне корпе, ка' ти га завитлају на рингиншпилу, а ниси га добро везô.

Зато га, бре Лого, и звали Рак. Сваки ти се посô, омладинац, то ми рекô кад сам дошô, посô ти се кува на тихој ватри. Не потпаљуј, синак, не ложи се. А госте зато нерви-рô. Зову – нема га. Дође, саслуша, оде – никад да се врене. Кô неки пуж. Неко провалио: кô рак! Пуж– рак, рак – пуж, па 'испô Рака Рак. Па сео на ту вртешку и одлетео. Није се везô, бре Лого. Госн, је л' те, овај Миличко – одма' га шутнô. Чим је узô вас клинце. Немаш си форму, братац, тако му рекô. Чуо сам, кеве ми мртве, немаш ~~меџо~~-форму. Земи си пол' плате, братац, ...ал' много теби и пола, земи си ти фрталъ и купи си прње. А клинци га мање коштају. Појма немају шта и како се шљака, па шљакају и за цркавицу. А госн, је л'те, овај Миличко, само вас мења. Кô чарапе. А Раки Раку фалило чет'ри куке до пензије. 'Тео да се убије. Окачио се на казанче у оној старој кењари. А оно бре, Лого, некад се правиле ствари да трају. Једном пазариш и шлус. Па зато није 'тело оно ланче да му пукне. Она ручка за вучење, а био чис' порцулан, предратни, па му стисла јабучицу. Дави га. Видим, очи исколачио кô печен сом. Језик му испô вани, плав, кô да је цирно мастило. Стигô сам, бре Лого, ево, кева да ми не живи, у задњи сам час стигô. 'Тео после да се братимимо. Немој Рако, кажем ја, да се бесиш због оног, је л' те, ...оног, немој бре течу покојног да брукаш, онак'ог угоститеља. А Рака ронда, лије кô из олука, а мени фрка. Шта сад да му радим, боље да га нисам ни скидô. Кад мушко проплаче, па још маторо, то ти кô кад

прсне стакло. Нема више назад, нема ту лепљења, одсвирô је тај своје. Личи да је жив, а умро. Дише, а живу муку живи. Боље да га нисам ни скидô. Живот га већ фајронтирô. Само још да га шутне с овог света. Да га шупира. Ко што сам ја уточене кад чукне поноћ, а мени каже шеф Света: 'ајде, Мито сине, да лечка фајронтирамо. А оно, трећина типова сови по столовима. Набили главе, ко у кисô купус, ко у масан овал, међу ладна цревца и улојене бризле. Не мож' да и' се наизносиш бре. Кô оно у овим серијама кад полиција износи лешове после масовног кокањца. Знаш оно, Лого, кад комша остане без лекића за мозгића, па ти све с пуном танцаром заређа по комшилуку. Па ти лујка шиша све редом бре, Лого, од бебе до бабе.

Па добро, господине професоре-докторе-саветниче-министре & све-остало што јесте или сте били, зар сам вас овде довела да све време толико буљите у минић неке шмизле. Можеш то, Зоране, да радиш и сам, без мене. У неком свом времену и о свом трошку. И на неком „свом“ месту. А не овде где ме сви знају. А и тебе су толики поздрављали. Стварно сам некад запањена колико мушкарци умеју бити банална бића.

Полако, љубави моја, јер заиста грешиш. Маглица љубоморе, веруј мила, крива је за лажну појаву те баналности. Замутила је перцепцију, произвела привид. Али, Мудрости Далековидој неизмерно хвала, имамо и *анерцепцију*, или простонародно и условно речено – *глас разума*, и нема нимало сумње да ћеш га, као и толико пута, јасно чути и послушати. Зато чуј да **ни** овим очима које управо гледају у твоје дивне окице, **ни** знатижељи која нам

неуморно вири и кроз јавом откривене и кроз сном покривене зенице, а **ни** свему оном што стоји иза знатижеље и још иза-иза, дакле, свима њима, односно – **нама** – није пажњу привукао неки еротски објект, мада их, то нећемо порицати, има врло-врло привлачних свуда око нас, већ ми јесмо, ако се може тако рећи – помно проучавали један етички објект. Објект који по себи, кад се он посматра с оне стране нашег посматрања – такође јесте субјект, јер је...

Ах, Зоране, мили, ти кад почнеш с тим заплитањем... субјекат-објекат-предикат – као да анализираш реченицу на часу граматике. Све ти је то, мили, дошло од оноликог пискарања помпезних политичких говоранција, резолуција, прокламација, манифестација ...

Напротив, драга, то је заправо тиме отишло, изгубило се. Изветрило као мирис непажњом остављене отворене боце ароматичног пића или бочице парфема. Политичко упростакује дух. Оно је за ум као клистир за танко и дебело црево – оставља га празним, да вари самог себе. Ако је изражавање звучало сложено, а знамо да јесте, јер се у то, уосталом, свесно уложио реторички труд – кривац јесте носталгија за сложеним и садржајним. А она је нагло искрсла из памћења сетно дозвана од поменутог етичког објекта/субјекта. Али, ево, једноставније, односно најједноставније речено – посматрали смо како нам изводе познаника из **мезонезон**-ја.

Изводе. Зашто? Ко, мили?

Комесари, драга, комесари за иселење, раселење и удаљење. А зато што је био, а још увек и јесте и биће, и то дуго-дуго – припит, или тачније речено – препит.

Овде? Зоране, мили, па то је немогуће. То је просто **не-мо-гу-ће**. Пијанац у **мезонезон**-ју? Не буди смешан! И не само *просто* – већ то јесте **мезо** немогуће. Шалиш се, мили, јел' тако? Вероватно је господину позлило.

То је исто, драга. Пијан човек јесте болестан човек. Онолико и онако како то јесте неко ко се отровао храном или издувним гасовима аутомобила.

А ја, замисли мили, ништа нисам приметила.

Наравно, љубави моја. Исрауњци су све то обавили веома деликатно. Дошли су и отишли дискретно као стара добра смрт. Као у представама језе и грозе, које родише романе страве и ужаса, који родише хорор-филмове. Приђоше комесарски исрауњци и живе душе зачас нестаде, а за њима остаде само једно празно и мртво место – угости-тељски преминуо столић.

Рекла сам ти, мили. Један је ~~метро~~. Деликатно и дискретно. И ти његови децентни комесарци. У Београду нам оваквих ~~метро~~ места треба много-много више. То би нам временом престоницу заиста преобразило у праву правцату европску метрополу.

Мом познанику беше довољан и овај један **метро** да себе зачас преобрази, рецимо то анаграмски – да се начини алкохолисаним **е морт**.

Не помињи стално смрт. Далеко сам од сујеверја, али није пријатно. Овде сви треба да будемо ~~метро~~-чни, мили. А о ком несрећнику је реч? Знаш ли господина?

Колико је познато – не. Дружење с њим се окончало нешто пре него што се нас двоје, љубави моја, јесмо први пут и срели. Отада се с њим није садржајно попричало можда већ и пола деценије. Виђали смо се спорадично, увек у пролазу, на ногама, измеђујући све краће и краће реченице, и све мање и мање срдачне. А последњи пут Скерл није одговорио на поздрав ни оним једва приметним и немим наклоном главе.

Скерл? Зар онај Скерл о коме пишеш? Зар онај из приче, или новеле или шта ли ће ти то већ бити. Па зар он стварно постоји?

Постоји, али некако и више и мање него што постоји стварност, или, да кажемо – јесте стварнији и нестварнији

него стварно постојање. Онако како за нас истовремено, и стварно-*нестварно* и *нестварно-стварно*, што рече Кроче, постоје и Шекспир и Хамлет. То је био један италијански филозоф, Бенедето Кроче. Име му беше слично као код оног дупеглавца Мусолинија, али овај му је био љути противник и мудра глава. Знамо да је Шекспир стварно постојао, тако некако каже Кроче, знамо да је Хамлет само песничка измишљотина, али данас, кад је и Шекспирово постојање само чињеница наших мисли, у равни постојања диносаура и Паје Патка – то би ми могли додати, Хамлет нам је некако стварнији од Шекспира. Знамо како се измишљени дански принц осећао, о чему је мислио, шта је чинио. А за Шекспира су вековима сумњали да га је и било. Ако га и јесте било онда, као једно неуко, приучено глумачко пискарало, као *Shake-Speare William*, син паланачког рукавичара – нипошто није могао створити племенитог Хамлета и његову драмску братију. А можда и није. Ето тако некако постоји и наш Скерл. Мање од стварног јер је литерарна фикција, и више од стварног јер у себи сабира толико стварности да нам и сама стварност кроз њега некако постаје надстварна. То није ни ново ни необично. Књижевна се намера не исцрпљује, односно, не сме се свести на животопис лика, на објективне чињенице. Не-чије житије и стварношћу сувопарна збивања јесу теме за хронике и анале, за мастиљаве описиваче и пописиваче биографија и хагиографија. Књижевни јунак је само водич кроз честар свог доба, као што они Хемингвејеви јунаци, кад одлазе на сафари, изнајмљују себи прекаљене водиче кроз џунглу и савану. Мада их то, барем по Хемингвеју, не спречава да настрадају. Било *физички*, јер Африка дођошу љуто узврати ударац у подножју Килиманџара; било *емоционално*, јер незнане а бурне околности, као вечерња рика лава која унесе дах стрепње у ионако преврелу ноћ – увек умаласеју муљ накупљен на дну људске душе. А најчешће пострадају обострано, и плотски и психички, јер ко ће и

како, чак и да је Хемингвеј то желео, успешно одвојити душу људску од грешног тела. Према томе, нико не може, нити ће икад утврдити колико је људи и њихових погледа на живот, па и самих њихових живота, сабрано у лику нашег Скерла. Свакако мање од сто, и мање од педесет, можда и од тридесет и од двадесет – јер Михало М. Скерл јесте био, а како изгледа и остао *rara avis*. Али исто тако њега у њему мора бити више од једног. Ни *ретка птица*, ни она по врсти најређа, најмалобројнија – није без друга, без другог. Значи, он је, тако се може рећи, литерарно скрпачен као она извикана Франкенштајнова творевина.

А ипак си том јату *ретких птичица* дао име и презиме једног стварног човека? Могао си да изабереш и неко опште име. Нешто симболично, мили. Као Хомо Хомо. Или Ни Нико. Или П.Пркос. Или тек једно слово: М. Као што је и Кафка именовано своје јунаке. Или још сведеније и од Кафке, тек неко словце – *м*. Или тачку? Неку тачкицу...

Грешиш, мила моја, нема ту ничег стварног. То и јесте тачкица. Какав човек – такво је и име. Лик сабран од многих као и поменути Франкенштајнов синтетички човек, уосталом као и сам доктор Франкештајн – јесте фикција па му је и име фиктивно.

А како се заиста зове господин Франкенштајн, овај стварни којем је позлило? И који те ваљда ипак пресудно инспирисао да ствараш свог Скерла. Само немој рећи, мили, да је Перси Бихи-хис Шели. Ти би онда, мили, морао бити Шехе-хили... Мехе-хе-хери...

Можда није за веровати, мила, али толико је пута замишљан и називан Михајлом Скерлом да је у памћењу од његовог правога имена остао тек надимак – Гроф. Није знано откуд је то потекло, али сви су га звали грофом. Испочетка подсмешљиво, у име лаке спрдачине, али он је то мирно прихватао и прихватао све док подругљива намера временом није ишчилела, и Скерл је постао Гроф. Тако се и представљао, те можда његово право име, укључујући и

ове уши пред тобом, мила, многи нису ни чули. Мада нико од нас није, нити је могао непосредно искусити витешко доба, упознати непатворени аристократски кодекс темељен на гвозденој храбрости и непоколебљивој личној часности, али било је у њему нечег што замишљамо као племићко у понашању. И витешко у ставовима. Одважно је мислио и часно се понашао. Некако увек у мањини, у безизгледној мањини, без шансе, попут Спартанаца у Термопилском кланцу, на чију се судбину толико често позивао да је чудно зашто га нису назвали Спартаком. Али попут њих, попут славних Дораца, спокојно се излагао, како је сам говорио – неуморном грактању и кокодакању већине; ја се заклањам, казао би, заклањам се сенком ваших безбројних стрела глупости од врелине овог безумног постојања.

Али какав је неред на оном столићу остао за њим изгледа да је баш такав, безуман, и дошао у ~~мезонивон~~, и да је сео за сто већ припит.

То није вероватно. Ко га је имало знао био би уверен да није. То би одударало од његове „грофовске“ нарави, било супротно сваком од племићких манира које, како је речено, јесте поседовао некако урођено. Можда оном што онако дирљиво помиње Франц Верфел описујући један од предсмртних тренутака Недељка Чабриновића. Млади револуционар лежи на носилима, и умире од туберкулозе изазване нељудским условима робијања у аустријској тамници. Тамница је заправо у Чешкој, али свеједно јесте аустријска, јер и Чеси јесу аустријски, и њихова земља то јесте, и трава и вода њихова, и њихово небо са свим птицама и облацима. Бунтовни дечак умире пред песниковим очима, окружен простим и грубим чуварима, прописно униформисаним псима у људској кожи, умире гвожђем окван, обучен у робијашке дроње, али при том, пише Франц, изгледа узвишено – чудесно отмен и непорециво племенит, као да му овај свет, нити било који свет, и ни на који начин – не може ништа. Верфел то описује као неко добро

натопљен, да тако кажемо – натоварен ударничким нормама лирског мистицизма, али заиста-заиста умешно, и с једном анђеоском искреношћу која истовремено и њега узви-сује. Јер он, *Franz Werfel*, рођени Астријанац, *Osterreich*, налази сажалење у дивљењу, и дивљење у сажалењу за младог Србина који је учествовао у атентату на песниковог имењака, на аустроугарског престолонаследника. Због тога и јесмо могли, због сузе коју нам је истерао на младачке очи, било му је могуће заувек опростити што се усудио, након маистра Густава, и Оскара оног Кокошке, и он се усудио љубити божанствену вртирепку – Алму Малер. Није тешко ни „нашег“ Грофа замислити на сличним носилима како оставља исти такав утисак-отисак у врелој души једног песника. Отменост којој прђе, нити од ствари нити од људи – не могу ништа. Зато Скерл није могао доћи „веселије расположен“, или „мало више разгаљен“, или „загрејан“ или под било каквим еуфемизмом којим се, као мртавац чаршавом, покрива пијанство. То је поуздано, мила. Али зато се чуло како се напио. Прислушкивао се разговор између конобара и бармена. Они су Скерлове поруџбине називали *бетоњерским дозама*. У кафанском сленгу то је дупла љута, дакле, нека жестока ракија, а која се, уз ту двоструку меру, још залива леденим пивом уместо хладном водом или свежеом содом. Значи, то су три пића у једној тури, али која се имају испијати истом брзином као и кад се уобичајено наручи тек чашица или чаша нечег. Баш тако се, попут поклопца над неком јамом, над бездавом, како су казивали стари кафански курјаци – бетонира душа.

Сад ми паде на памет, мили, како би могао да оконча ту причу. Знао да си прво размишљао о томе да Скерла неко „убије“, а потом да се „убије“ сам. Онда си „помиловао“ јадника и одлучио да га затворе као неког јеретика, дисидента или вербалног деликвента, какогод. Или, а скоро си ми то помињао, одлучио си да ће полудети, или, суп-

ротно томе – можда се ипак променити, прилагодити, предати. Али то би за таквог, зар не, мили мој, у ствари – тек и било лудило. Па и сам си то говорио – Спартанац се не предаје. А поготово не онај који полуди. Или с њим или на њему. На штиту. Мртав. Зато би то морао бити неки сасвим баналан инцидент. Неки припрост несрећан случај који нас баш зато, што је ситница, што је мала непажња, неприметна глупост – изненади и заскочи. Затекне нас као летњи пљусак и његов громоносни облак. Разумеш мили, нека погибелна вулгарност која ће Скерла снаћи у том пијаном стању. Могао би за крај преправити ону своју причу о Роналду.

О Роналду, мила? Зар су ови прсти икад писали о неком... Роналду?

Јесу! Јеси, мили! Давно. То је она прича о пијандури која излази из кафане и креће ка обали реке да се помокри. ШЉУС ЈЕ ОНО ШТО СЕ ИМА ЧУТИ... – тако ти се то зове.

Пљус! ПЉУС ЈЕ ОНО ШТО СЕ ЧУЛО... – а и прича не казује о неком Роналду, него о Арчибалду.

Зар је то битно мили. Па то друго име је још блесавије. Какве су шансе да се у земљи Србији нека пијандура зове Арчибалд. Мислим – никакве.

Можда се зато и пропио. Живим у Србији, а име ми Арчибалд. Давај бре дуплу љуту и пиво бре – дводупло!

Па јесте, мили, јер тај би требало да излази из неке данске крчме, или енглеског паба, или... – или чије ли је то уопште име.

Или из швапског гастхауза, драга, односно – што би рекла она браћа-небраћа: из њемачке гостионе. Архибалд је старо германско име. Значи: *смели*, онај који је *храбар* – као Храбриша, Небојша.

Није то, мили, ни важно. Бојша – Небојша, розе и пинк. Или... – можда баш и јесте. Треба ти један такав архибалдски контраст. Твој анђеоски, орловским висинама занет Скерл и неко ниско, сасвим понижавајуће скончање. Видим

како тоне његово опијено, од живота и постојања напуштено тело – стави га, мили, да ти у нечему тоне; а дух му, јер зато се такви и опијају – лебди, левитира, и чини му се, тако док тоне, док утања, изгледа му да негде лети, да се не закопава све дубље и дубље већ као да напушта овај свет, да се уздиже. Јер зато такви и пију. И тако се тад све у њему раздваја, све се натеже, затеже између тела које тоне и духа који се као уздиже, разумеш мили. А знаш да се у том унутрашњем затезању кида где је најтање – увек у души. Кад се разилазе тело и дух, пукне ти у души, разумеш мили.

Очи се опоравише од обневиделости. Кроз прорезе очних капака Скерл помало пропушта треперави блесак сијалице марке **AG Schwan Glühlampen** као што се између дашчица прозорских шалона цеди у простор замрачене собе светло ведрога дана. Под њим је дупли слој картона у којем је некад, неком, негде била испоручена машина за којекаква прања и претпрања, а пред њим, мало укосо, скоро на дохват руке, тридесетак година стар аутомобил **ZASTAVA 750**. На задњем стаклу, користећи за подлогу дуготрајно таложену и влагом улепљену, скорелу прашину, нечији прст, не либећи се ни прљавштине ни Дмитра, Мите – врата бивољег – најврљао је: *SPOLYN*

Изнутра то беше страх, а извана нечији наилазак, и тај пар је удружено осујетио довршење увредљивог натписа. Али онда, један други прст, широк цол и по, Миша се сети

тучаног сидра на свом рамену, као из пркоса, дописа једно И, и прикуца га ускличницима на жврљотину: *SPOLJN ~ И!!*

Искошени канделабар, некад, док улица не беше ослепљена, с једног краја зазидана, затворена, претворена у ћорсокачић, судећи по сачуваним траговима – беше врло допадљив предмет, *a la art nouveau*, а сад, у старости, забрављен од свих осим, повремено, од Ђона Дмитрове чизме, и распорена картонска кутија која је одслужила своје, и такав Скерл на таквој кутији, и Фића Фикус оскрнављен кукавном шкработином – као да на том малом месту беше исувише увређених и понижених за једну од свега и свачега раздешену душу, за душу од света ојађену – и Михајлове очи напунише се сажаливим сузама. Не дај се, гласно добацује *ZASTAVI 750*, не дај се *KANTO750*, *KANTO DELICATUS*, не базира се, ружа би мирисала и кад би је кантом звали, не дај се, канто, не дај... – „... крај канте, батице, канта; канта крај канте“, сети се Миша. Заиста, помисли Скерл, заиста, поред канте стоји канта. Из фићине сенке, у жижу Скерловог опет изоштреног погледа, ступа права канта. То је велики предмет од поцинкованог челичног лима, на урбаним подручјима популарно зван контејнером, док се у руралним, захваљујући неисцрпном процесу метатезе, чешће чује контењер. Контењер (понекад, на рурално руралном: кантењер и кантањер – захваљујући ништа мање неуморним процесима лингвистичке алтернације), алијас контејнер, јесте велики сандук за смеће, запремине од кубик и о-хо-хо отпадака, при чему, на овим географским ширинама и дужинама, неко би просто рекао: на просторима балканским – поменуто „о-хо-хо“ јесте врло променљивог волумена : од пола(0,5) па до више(n) и превише($n \rightarrow \infty$) кубика. Ради тог „превише“ контејнер је обично, а то већ јесте и више од „обичног“, то је *убичајено* – *убичајено* је натрпан,

претрпан, затрпан – штошта из њега испада, све и свашта вири, читав свет, свет **о-хо-хо**–смећа, отпацы **хо-хо**–света.

За Дмитра, односно за његов новопечени надимак који Скерл створи суфиксним додавањем једног, за то увек прикладног „с“ – и тиме га згодно преобрази у стару грчку именицу *ΜΥΘΟΣ*, у реч која је почела своје постојање као *прича*, порасла до *легенде*, *скаске* и *бајке*, и прерасла у непреводив „мит“ и још непреводивије „митско“ – вечерас, за Дмитра као Митоса, барем у овој сумрачној улици, никако није важило оно: *noten est oten*. Под жмиркавим светлом убоге светиљке, Митос није митологизирао већ се одупро *митоманији* (снажном, а неки мисле и најснажнијем унутрашњем/unutarnjem пориву код/и Балканаца), једноставно – Дмитар није *увеличавао*: пацова је заиста било. Контејнер у залеђу извикане кафе-посластичарнице, у залеђу недоличном нагизданом лицу **МЕВРОНЕДОНУ**-ја, беше редовно пуњен, између осталог – и отпацама хране. О преслађене, раскуване, препечене, или из других разлога недоједене порције, о неисцрпно хранљиву територију, свакодневно ратоваху два бројна рода из племена *Muridae*. Трајаше љути бој *Rattus rattus versus Rattus norvegicus*, односно, неуморно војеваху пацови са штакорима, и војеваху штакори с пацовима, бивајући тиме слични небројеним народима што се вековима и вековима, ништа мање неуморно но глодари, отимају о плодносно/нафтоносно међуречје Тигра и Еуфрата.

Након што је Дмитар за собом затворио (*залупио* – јер кој' ми не залупава добро, нек си братац купи прње) врата *улаза бр.1, споредног* (алијас, таквог *излаза*, уколико се у Босфор ходничкића не упловљава из Црног, ћорсокачког, него из Мраморног мора кухиње, и након што брава неумољиво шкљоцну аутоматски се закључавши, и након што се оконча лимено подрхтавање рефлектора и смалакса под њим звон стаклене, разном нечисти замућене кугле на стубу ули-

чне расвете, а потом замре и Склерлово гласно и кратко куражење упућено *KANTI 750 DELICATUS* – држ' се крај канте канто, ружо лимена, и Михајло опет зарони мислима у најбезгласније слојеве себе – коначно се све примири, тад коначно све утихну. *Све*. Цврчи само жмиркава сијалица канделабра на издисају, али то не противречи *опису*. Електрично пуцкетање, песма лабудова, служи тишини да саму себе чује, да јој буде сонар којим мери дубину властите глупље.

Безгласје беше синуло као праскозорје над мудро на-тапаним пољима Месопотамије, кад се постројише Вавилонци наспрам Асираца, *rattus versus rattus*. Само још трен стоје у муку, а онда – грајом праћен отпочиње мегдан, ступају пацови **VS** штакора, наступају штакори **VS** пацова, и зазујаше стреле асирске. Оштре, најоштрије. Нема на свету стрела оштријих, на целом белом свету, од Арарата до Ура, од Елама до Египта. Са друге стране месопотамских поља смалаксао је дух вавилонски, откад се већ нахерила стела Хамурабијева, крв се утањила, колебљивци се смењују на трону, саплићу се кад му време није, спавају кад ваља одлучити, застајкују кад ваља јурнути, и уђоше тад Асирци у град стари Вавилон, и гле, скрнавe храм Мардуков, и кип Мардуков одвлаче у град свој престони, одвлаче пацови у Ниниву скоро пола киле мортадале (а једва ако беше почела резедо, али бледуњаво-бледуњаво зелене-ти, а газда Миличко подвикну својим куварима: мори фрљните гу, не' да потрујем толки људи са сендвичи, то ти казна од пет милионче.) Пљачкају Асирци град стари Вавилон, руше куле вавилонске, отимају пацови Вавилонцима пласитичну кантицу (*neto 1000,1g, по цени од 99,99 дин.*) с остацима мардукмеладе од мардукеле шпанске (*espagnole*), и до последњег комада мардукципана отима ли војска асирска, отима штакорима испред носа, и све победнички односи у престони град свој, у високу, горду Ниниву.

Слуша Скерл како зује ли, зује, стреле асирске, оштре, на целом свету стреле најоштрије, од кршевите земље Елама до краљевства два Египта, од старог Ура и Урука, вароши најдревнијих, до високе оне горе Арарата, горе највише, где је Ноје поњаве мокре своје на снегу сушио. Слуша Скерл, циче Вавилонци, не могу прежалити скоро-по'-киле мортаделе/мардукделе и види како канта, алијас кантењер, све више личи на неки велик котао у којем се кува чорба. Танка чорба за стотине, за хиљаде што пландују, тефериче по брдима маслинским, дроб крчи а нема више ко да им погачу разломи, да им рибу печену раздели. Ври у поцинкованом казану, мрешка се површина, угиба, таласа, састојци тону, појаве се, нестану, испливају, испадају, свет читав, свет смећа, отпаци таквог света.

С оне стране фикуса *SPOLYN~И1/750 DELICATUS* нешто тупо звекну – као да поред оклопњаче ПОТЕМКИН паде, ка њој испалена, контрареволуционарна, из три ракурса снимана граната. Артиљеријски подбачај, помисли Скерл, *cinema verite*, мисли Михајло гледајући како прамац несметано сече пену црноморских таласа. Сад ваља да бунтовно православан (*православный*), новослован, умичући од покорно православних (*христиани*), од старословних, некако стигне до Истамбула, да уплови у спас, у луку где згурене црквице Константинопоља већ одавно надвисују небодерне сенке минарета. Граната је нешто обло, помисли Скерл, јер пројектил јекну, звекну, и закотрља се према њему, чује га, слуша, ваљајући се пролази испод **фикуса** *SPOLYN~И1/750 DELICATUS* – долази као торпедо које је промашило циљано пловило, а потом, изашавши с друге стране возила, смалаксава, успорава, и најзад стаде. Задрхта неколицину пута клатећи се у месту и умири се. Као и свака мртва ствар. Флаша, рече гласно.

Флаша, понови гласније и његов повик загрми, широко **Ф**се **л**пружи^а над^шпољима^а Месопотамије, као пусто небо над таквом водом кад Елохим беше себи овај свет тек

стварао. Умири се котао, контејнер је пустиња, пацови ни да шушшу, штакори не дишшу, згранути, скамењени као сучељене војске кад им над главама, од пророка ненајављено, од гатара непредсказано, изненада, подневном тамом, бојно поље покрије помрачење сунца. То богови, ко зна зашто, закрвљеним, ко зна зашто?, смртницима показују свој гнев, љути смо, звекећете том гвожђуријом, вриштите прободени, урлате распорени, и коњи њиште сатрвене кичме, јечи, јечи самртни ропец, не може човек, мада је и сам бог, оком од вас тренути.

Устукнуше војске, мач се склања од грла, копље се спушта пред немоћним грудима, одмичу се сучељени редови, а између њих, као на променади, шетају руку под руку (ко некад на штрафти, батице, све главне цупике и само мангаши нумеру уно.) Паника и Фобос, Дејмос и Фига. Прибрани су једино краљеви обеју војски, јер они се сматрају равним боговима, иста је то крв, исти сој, они се двоуме између повлачења и могућности да искористе прилику коју пружају растројени редови противника. Меркају коме се више примакла гђица Паника, чијим је војницима Фобос више напунио ужасом очи, и Дејмос душе страхом, а Фига мисли њихове бекством. Боца, умиравши се, лежи на леђима. На прсима јој налепница, која, служећи се жмиркавом светлошћу са оскудне палете нахерене светиљке, пресијава се и зрцали у преливима злаћаних и медених боја. У једном је углу етикете наштампано **Al.40%**, у наспрамном **Vol.0,7l** – а између, као по једној невидљивој, међу њима распетој дијагонали, као бисери нанизани, постројили се у широк, заводљив осмех бели зуби на црно сликаном лицу лепе, прелепе кћери подсахарске Африке. ... **и рече Сари, жени својој; гле знам да си жена лијена у лицу**, сећа се Миша Скерл како је с Аврамом, Аврамом, и женом Абрахамовом, Ибрахимовом, улазио у Мисир. **И рећи ће Мисирци: ово му је жена, и гле лијена ли је у лицу својему**, сећа се, **и убиће ме, тебе ради, и узеће те због љепоте твоје у двор фараонов**, и узеше је, мисли Михајло. Узеше је, мисли, узеше.

Недавно се Кларина глава, као никад пре, спустила се некако тешко, претешко на његово раме, сећа се Миша, и отада га сваке ноћи све више притиска као камен, црни један камен, који изненада налегне на срце, отима дах, све заклони, све замрачи. А пре је била птица, сећа се, била је птичица, птичурак, мали, најмањи, било је неколико грама лагане и меке топлине. Увек се чудео, сећа се, лепршавој лакоћи којом је свила њеног даха почивала на његовом рамену, а онда је осетио, упркос неизрецивом, необјашњивом терету којим се дашак миомирисне свиле изненада почео гнездити у рашљи његовог рамена, осетио је да *нешто* под том тежином има измигољити, отргнути се, утећи, истећи. Слутио је да *тога* има све мање што терет њеног даха постаје тежи и тежи, и да њега самог тако притиснутог, као под каменом једним црним, иако нигде не мрда, нигде не узмиче, не умиче, ето, и њега, уз њу закованог, њега, Мише Скерла, све више нестаје под тим каменом. Има га све мање и мање, нешто га односи у неко ништа, као таласи једну лабаво, немарно привезану барку. Осећа ноћима и ноћима како клизи у ништавило, иако га из вече у вече, неколико грама лака, топла тежина птице-птичице све чвршће и тврђе притиска. И ноћас, то је већ једно претходно *ноћас*, то је *синоћ*, док је она свилено дисала на његовом рамену, он, зурећи у глуву таму из које се ништа није појављивало, ништа помаљало, одједном, у мрклом мраку угледа Мисирце. Прикрадају се као лав уснулој газели, помисли. Узеће је, мисли, узимају је, отимају, због љепоте њезине одводе је лијепу у лицу на двор фараонов. И онда угледа, то виде тада, у мрклом мраку **виде**, а види то и сад, у једном унутрашњем мраку, оно *синоћ* уплело се с овим *ноћас*, и **виде** Скерл и Михајло **види** где бројни, непребројни Мисирци продиру у Термопилски кланац његовог срца. А он их више не може зауставити, тако мисли Михајло, преостаде му у смалаксалој руци тек патрљак мача, и стре-

ла скршена, нема шта више на њих подићи до глас, нема шта одапети до голи поглед, а они незауостављиво долазе да је лијепу у лицу одведу одведу у двор фараонов. И зато се ње-на глава, том неописивом тежином, то сада зна, ноћима се тако гнезди у рачви његовог рамена, и нешто у њему, оно на шта беше легао један црни камен, биће ње ради убијено, ради лепоте њене у срце му се имају зарити копља мисирска. И ако, помисли синоћ Скерл, нека – вредело је мисли вечерас Михајло, *ако – вредело је*, Ако^д, мајке, ако^д – барем је убава^д; убава, сећа се Миша, убава је, и беше убава, бијаше била и јесте, јесте, *Сара бијаше жена лијена у лицу* – сећа се, *лијена у лицу, баш лијена, лепа, лепа...* – и гледа у торпедо смалаксало пред његовим ногама: на налепници боце, крупним, меденим и мрко оперваженим словима, при врху – као да је на гргураву косу младе црнкиње положена раскошна дијадема, пише: **♦R♦U♦M♦**. А испод, ка дну етикете, испод дражесног пара – црним, најцрњим блистањем заносних очију, испод прћасте дивоте носића пред којим се може, мисли Михајло, само ћутке клекнути, испод блештаво-беле ниске осмеха, беше још један ћердан. Около њеног мрког, прекрасно витког врата, налик огрлици од дуката, златним је словима било наштампано **∞D∞O∞M∞A∞C'∞I∞**.

Рум за Ћоркана! – изненада викну Скерл, и насмеја се гласно, прегласно, јечи мала улица од рафала, **рум-рум-рум**, над бојиштем контејнера тајац. Више не ври у казану, не испаљују се пројектили. Торпедо-боца бејаше лансирана, пала је, звекнула, подморница беше промашила, открила је позицију. Сад је митраха-хаљирају, **дум-дум-дум, рум-рум-рум**, зато брзо, што брже урања, бежи у глодарске дубине, међу она пљосната бића дна морског и таме, перископ је увучен, неки се вентили отварају, или неке коморе затварају, шта ли већ?, док се над главама премрле пацовске посаде распрскавају мине испаљеног Скерловог смеха.

Ногом, нежно попут колевке, љуљну флашу. Љуљушка се у њему смех, успављује, тихне, већ је смејуљак, боца се зиба, стаклена зипка се гиба. На њеним, мрком и златном бојом штампаним прсима успиње се као прамац и спушта попут крме невиђена лепота света.

Љепота свијета – каза Скерл гласно, лепота над љепотама, над љепотама лепота, лепота жене, мисли Михајло, смех утихну, склупча се у њему, заспа. Рум за Ћоркана! рум један! – глуво наручује у себи, дозива механцију у некој задимљеној, замишљеној, таваницом притешњеној механи, у ономе што он измишља као механу, нахерену, босанску, скучену, заглављену у неком минулом, а непролазном веку. У механи види све беспослен чибук до чибук, чокањ крај докона чокања – **рум један**, каже гласно: један **рум, рум, рум!** – и удара руком о колена као по расточеном механском асталчету. Пуца чоја под жустрим дланом, поскакује чокањ до чокња, руши се чибук за чибуком; Ево, летим!, виче здепаст, сипљив ме'анција, ето летим, лећем, газда Микајло. Салко Ћоркан, копиле сакато – сећа се Миша Скерл, плод утробе роспијине, тако беху казивали, син јавне рашчепуље, тако лајаху и лајаху, сећа се. Јер и не беше речи толико бедне, помисли Скерл, толико недостојне, да опише јадовање тог створа којем допуштаху да за корицу круха, огризак крува, из касабе износи сваку нечист, разну поган и цркотину, стоку крепалу да вуче на мрциниште. Не беше ни српске речи ни речи турске, нити је такве било у речнику јеврејском, ни у хазарском, ни у надрихазарском, мисли Михајло, нити је беше у било ком језику и надријезику који смисли биће људско и измисли један такав-којекакав писац. Ћоркан Салко, копиле копиљасто, *bastardo...* – сећа се Миша; мамице, шта је то: **ко... копи-пи-љан?** – *bastardo numero uno...*; **Шта?!** 'Ма,откуд?... – *...numero uno*, сећа се – *primo bastardo della mia vita*; паа... види^ш, мили, то^о је **...копље!** – оно чиме онај чика индијанац боцне једног чичу каубојца. Вишеградско нахоче, оно закмечало у леденој ноћи

под ћупријом дринском, беше било, помислиће Михајло, први копилаан мог живота, још си мали душо за ту књигу, ево, узми Ивицу и узми Марицу, пробијен је химен моје невинне свести, лепа и поучна причица за добру дечицу, ипак још годинама, помислиће, препариран затупљујућом наивношћу људског света, као месо конзервирано у саламури, ја нећу то спознати, нећу сазнати да бастард Салко Ђоркан беше утробе курвињске плод – тако лајаху и лајаху ти чокањи и ти чибуци, сећа се, и тако шиштаху, као гуске, њихове чокањке, и сиктаху, попут гује, њихове чибуткице; *similis simili gaudet*, радује се рђа хрђи, тефериче на гвожђу. А он, Салко, сећа се Миша Скерл, био је Ђоркан. Дакле, **кѧн**, син принчевски, рода племенита, крви модре, бакарне, а по невољи худој затечен у једном туђем свету, бронзан у овом жељезном, у хрђавом свијету, бачен од Шејтана у стварност ниског поганог дунјалука, помисли Скерл, пао да би штрчао међу стварима и бићима као брест горски никао у мочварном врбаку. Тако и он, *Михајло Салко*, и **ја** – помисли Скерл – и **ја**, *Миша Ђоркан Скерл* – мисли Михајло, грешком судбине забасах у ту касабу, у неку касабу, у ову гвоздену паланку, у белосветску чаршију, падох међу рају људску као метеор који беше упућен ка Јупитеру, ка звезданом паши целе васељене, ка падишаху космичком, а не на ову капљу блата, на Земљицу мусаву, у свратиште убого свемирско, у свет смећа, међу отпатке таквог света.

И ето, Ђоркане, мој Ђоркане – по невољи брата, сад и ја само мало доживотно чекам, помисли Скерл, да се немарна судбина врати по мене, да боље причврсти пошиљку с мојим животом, мисли Михајло, да ми живот мој најзад испоручи на право место.

Тако сам и ја,
и моје ЈА

'О, Ђоркане, по мукама брацо,
и ЈА је тако заглавило да буде туђе међу туђима,
да будем стран међу странцима.

Ујутру овца црна, увече им бела врана.
 Али једном ће једни моји доћи по мене.
 Доћи ће, доћи,
 морају доћи по мене неки моји,
 мора негде у оволиком свемиру
 негде бити и мојих.
 Мора бити оних којима сам њихов,
 ни она овца ни онаква врана
 И они ће ми казати: наш си,
 казаће: наш си, јеси, и ми смо твоји,
 твоји смо, своји смо.
 И та ће моја својта бити све по сто метара висока,
 све човек до човека, све горостас до горостаса.
 Али не телом, не овом крпом меса,
 већ висока духом својим,
 духом чистим као вода набистрија,
 као најпиткија.
 И они ће ме најзад напојити,
 најзад ће ми жеђ моју утолити.
 А телима њих има бити свуда.
 Где пожеле, како желе,
 кад желе у телу малом и мањем,
 или у мушком или у телу женском,
 и у црном и у белом,
 и у привлачном и у непривлачном.
 Биће моје својте у телу сваком,
 али духом увек у бистрим висинама.
 Духом само у орловским висинама
 и нигде другде до у висинама свих висина
 неће моћи боравити све човек до човека,
 ти одреда високи равно тисућу метара,
 само горе у плавим висинама,
 у километру неба,
 претворени у тачку,
 у овцама невидљиву тачкицу.

Телом претворени у мало,
 у мање и најмање.
 Јер као мувљи упљувак јесте тело моје својте
 а духом јесте својта моја бескрајна,
 нема мере која у њу не би стала.
 Чујеш ли ме, чујеш ли,
 'о, Ђоркане по невољи рођо,
 једном ће једни моји доћи по мене.
 Доћи ће, доћи по мене неки моји,
 мора их негде бити у оволиком свемиру.
 Мора бити и мојих,
 оних којима сам њихов,
 ни овца, ни онаква врана – просто њихов.
 И казаће: наш си, јеси,
 и ми смо твоји,
 твоји смо,
 своји смо.
 И казаће: опрости, сине,
 праштај друже, мили брате,
 заборавили смо, сметнули,
 оставили те сине,
 изгубили те брате,
 али ипак смо те тражили, мили,
 тражили те и тражили,
 бејасмо неутешни,
 и наду смо изгубили,
 али сад смо те нашли,
 овде си црна овца, овде си бела врана,
 али знај да јеси курјак међу овцама,
 орао си међу вранама.
 И ружан је твој мекет ушима овчијим,
 јер то јесте вучји урлик.
 Они чују неуго грактање, а то је кликтај.
 И није до тебе,
 и није до њих,

сусрело се оно што се не сусреће,
 састало се оно што се не састаје,
 брест никао у врбаку.
 Али ево нас, сад смо с тобом, сине,
 брате мили, драги наш, твоји смо, своји смо,
 усправи се,
 стани поред нас,
 видиш, хиљаду си метара висок,
 нема облака, ни облачка – а да ти није до колена.
 И није до тебе,
 и није до њих,
 сусрело се оно што се не сусреће,
 састало се оно што се не састаје.
 Нек лају,
 нек мучу,
 ричу
 не слушај их Ћоркане, по невољи друже.
 Није крава крива што је говече,
 нит јесте крив бик.
 Стока се побалега под себе,
 па живи у балези својој,
 и спава у њој и једе и прежива,
 и венча се у балези својој и води љубав,
 и добије децу и гради каријеру,
 купује и продаје, бира и гласа у балези својој,
 у балези својој стиче заслуге,
 стиче углед и пензију у балези својој.
 Нек лају, нек мучу, ричу
 не слушај их Ћоркане, по невољи јаране,
 није до света,
 није до тебе,
 није свет крив што је светина,
 нит сам ја крив што сам ЈА.
 Сусрело се што се не сусреће
 случај несрећан,

на космичкој раскрсници семафор беше покварен,
саобраћајац задремао
знак олупан, нечитак,
лево и десно изменили места,
горе се стрпоштало ,
дно се уздигло,
састало се што се не састаје.

Мук немог монолога, тајац, опет је окуражио штакове, охрабрио пацове. Над бојним пољем велике поцинковане канте за смеће минуло је помрачење. Месец баца сенку на неке друге, на нешто друго, жарко подне је опет такво подне, тишина је тишина – поноћна је глувња ћорсокака, а богови се сад истресају на другом месту и на другима, и Господ заповједи, те велика риба прогута Јону. И Јона би у трбуху рибљем, сећа се Миша Скерл, као у саламури, сећа се, бљак! – три дана и три ноћи. А четвртог дана Господ заповједи риби те избљува Јону. Минуло је помрачење над бојиштем, и казан контејнера поново ће врети, пацовска се племена имају опет отимати о плодну равницу Месопотамије.

И мени је дан четврти, Јоно „батице“, помисли Скерл, не брини, брат Јоно, четвртак је већ среда у једном тједну мучног успона, четвртак је сред средине – дакле – вис, већ је избројано: **јен'-два-три...** – сад још само да се сиђе с врха ове среде, с врха ове **четворке** која је мени петак, црни петак, да се сиђе доле у долину, да се изброји још: **...пе'-шес'-седам...** – и готово. Остаде још само спуст, брат Јоно, спуст у град престони, *и рече Господ Јони: устани, иди у Ниниву, град велики, горди, у ком има више од сто двадесет тисућа људи, а који не знају шта им је десно шта ли лијево. Иди и проповиједај, сети се Миша, мој бијес против њих проповиједај.*

Али ... – шта ако је прво било **седам**, а не **један**, ако је све кренуло од **седам**, пита се Михајло – шта ако уопште и није било *бројања*, брат Јоно, већ то беше голо *одброја-*

вање: **седам-шес'**- пет – четири ... , онда то није био успон, то није било пењање – био је силазак. И сваким кораком висина је опадала, било је опадање, а не успињање, било је пропадање, беше пропаст. Тад **четворка** није вис, она није врх, и ја нисам на врху, и није најтеже иза мене, најмучније, мисли Михајло, него **четири** јесте негде **доле**, нешто је **доње**, неко **најдоње**; то је једно у амбис суновраћено, стропоштано **четири**, упало у непрозирну таму дубоке јаме, запало у једно *непостојеће*, скоро ишчезло у једном *ништа*, ево, нестаје на дну такве рупе у црнилу, нестаће у најцрњем. Ето где падох у непрозирну таму једне без дна јаме, брат Јоно, у мрклини сам тог бездана који ме целог прогутао, као и тебе гротло у чељустима оне немани, не види се више ни зрачак бивања, не чује се ни дашак постојања.

А ваља ми се сад, брат Јоно, немо казује Михајло јеврејском пророку у себи, ваља ми се успети из глувог понора, казује, из таме се узнети, усправити, да мене сунце огреје као и тебе када те живог и здравог беше избљувало морско чудовиште, као што је чудом отворен гроб повратио оног Лазара. Може ли се, то брат Јоно, ћутке пита Михајло, пита себе (можда других питања до себи упућених – и нема, барем не битних, макар не пресудних, нема сушних), има ли игде некаквог **успона**, пита се, да ли икад, икад, икада бејаше било **успона**, или га никад не беше, да ли све то бејашу тек скокови, само висока пропињања, некаква ђипања-рипања у плитку, у докучиву висину, налик скакутању неког кенгура: прво скок, краткотрајан скок, а онда само пад, дуготрајно падање и падање, и жалопојке о прохујалом, *'o tempora, 'o tempora...* – јадиковке *о времену* које је тобоже било боље, које је умело досегнути висину, расти и порастати. Има ли игде тог **успона**, брат Јоно, пита Михајло пророка у себи? Силазак у пропаст, пад у невољу, суноврат у безумље, у ову одумљеност – био је лаган, лакши, увек је лакши, а **УСПОН** – има ли игде, брат Јоно, постоји ли **УСПОН** ка суштом, та-

кав УСПОН до смисла, УСПОН до најплављих висина где
удах чисте слободе свежом оштрином пара моје жедне
груди, разобручује ме до голог **ЈА**.

И онда, усхићено срце има искочити
крз блесак моје разобручености,
прхнути у плаву слободу,
у светлост,
као птица из скршене,
из расковане клетке.
Виде ли то негде,
виде ли га игде, брат Јоно,
виде ли УСПОН тако незауостављив,
тако неспречив,
јер само то може бити УСПОН,
и може то бити,
и мора такав бити
– један као незадржив,
као незатомив узлет,
бити један неукротив УСПОН.
УСПОН неуништив – и кад би разумљени да га осујете,
и ако би празноверни да га спутају,
да га шупљим безумљем,
попут стабла младе биљке
и младе кичме и младе душе,
наопако свијају, на зло криве,
Јер то је УСПОН који се свима може отети,
у свему се и свуда усправити као трска,
и узнети Човека ка слободи најсјајнијих висина,
ка његовој јединој домовини,
ка једином Човековом завичају,
ка пребивалишту непорециве му суштине,
ка постојбини истинског смисла.
Може ли се из овог света
оболелог од безумности
изаћи као из утробе китове, брат Јоно?

Да ли се препустити?
 Да ли се предати?
 Пустити да ме одумљена неман прождере
 и овако нејестивог, недокуваног,
 недопеченог?
 Можда ме сама избљује несварљивог,
 непробављивог?
 Постоји ли још увек такав УСПОН,
 има ли га испод дебелих талоба,
 духовних оскудица и отпадака,
 испод умних огризака?
 Има ли га међу урвинама празноверја,
 под кршем сујеверја,
 под пустим гомилама белосветског шупљоверја
 и таквог глуповерја?
 Да ли га и беше,
 игде,
 икада,
 или је све било и јесте и биће само вапај?
 Ка плавој капи небеској
 успиње се тек моје кркетање.
 Да ли је вапај мог вапаја једини УСПОН?
 Голи занос жабљег кркета на дну бунара,
 док се *залудност* мог ума успиње на *јаловост* духа,
 и *јаловост* мог духа се успиње на *залудност* ума,
 успињу се једно другом на рамена,
јалова на *залудно*,
залудно на *јалово*,
 и пропадају једно у друго
 као у живи песак,
 да их песак живи на мртво гуши,
 и намртво угуши.

*И уставши Јона отиде У Ниниву, сећа се Миша Скерл, а
 Нинива бјеше град врло велик, сећа се, три дана хода, гдје год да*

кренеш. И у граду људи, они који не знају шта је десно⇒, и не знају шта је ⇐лијево, и зато гњево Господа. У Ниниви, у слепом сокачету, под умирућим канделабром марке **✘Führ. und Volks✘ Berlin✘Drang nach Ost Straße✘no. 1939/II✘**, седи Миха-Ел на дебелом картону, тако Скерл угледа себе, види се како седи у Ниниви, једног петка тринаестог, седи Миха-Ел на педаљ дебелом слоју папирне лепенке, коју је заптија Митос накупио за фукар-агу Муљазима, за Муљу М. Ђоркановића, и у којем ће некад, неком, негде, тако је записано на клинастом писму, то Миха-Ел Скерл чита са глинених таблица које га нажуљаше под бешчасним делом леђа, чита како ће, након што месец тридесет пута по хиљаду пута небом прође своје мене, од округлог уштапа до српасте младине, некој варварки Барбари Ићић, из паланке Синга сред забити горопадне Скитије, у том картону, тако бележи писмо клинасто, азбука кунеална, испоручиће, записано је, испоручиће Барбари машину за којекаква прања и претпрања. Ево, седим, мисли Михајло, на дну бунара седим, УСПОН је бајка, мисли. Ја сам један који крекеће бајке, и крекеће гатке и гонетања, мисли, и слуша како казан ври, покреће се живаљ контејнера, и ускоро се пацовска племена имају опет отимати о свехранљиву равницу Месопотамије. Sprema се устанак у Вавилону, штакори би да сад узврате ударац, *„Ко да умакне“ твојој моћи, „Мардуче? „Воља је твоја“ не-прозирна тајна, и „пред њом устукнуће“ „силне булице“ „Еуфрата!“*

Устаје пред Вавилонцима кнез њихов, Набопо Ласар, није ми до оне мардукмеладе, каже Набопо народу штакорском, нек им је просто и за мардукципан, али... али...– и направи кнез Набопо Ласар (а биће то и краљ) начини „драмску“, неки би рекли пропагандну, а неки ратно-хушкачку (*die Kriegspropaganda*) паузу – ... али... – каже Набопо – ...али-али ... – и шири руке пред Вавилонцима. И ћути. Као заливен. Ни да мукне. Ништа више Набопо не казује, јер ћутањем се не казује, оно никад и не казује, али понекад приказује. Ћутање је понекад, можда стално, али свакако сад, на обалама Еуфрата, јесте речитије од речи, и зато се шта-

корима указа, приказа се штакорима шта им то кнез њихов вавилонски говори, и заграјаше глодари: Јес'! Јес', баталимо, мђре, и онај мардукципан, и ту мардукмеладу од мардукеле шпанске, *collateral* ☠ *damage*, ал' Асирци да нам врну мардукделу/мортаделу! Да нам сад одма' врну, гадови једни пацовски, кип наш Мардуков – загрмеше тако штакори, *„Ко да умакне твојој моћи, Мардуче? Заповеди мору и оно ће слушати, заповеди бури, она ће утихнути, јер воља Мардукова столује небом и влада земљом“!*

А дотле, у високој Ниниви, у граду великом, гордом, Асирци ништа не слуте. *И послушавши Господа дође им Јона у Ниниву. А Нинива бјеше град широк три дана хода, сећа се Миша, и у граду бијаше сто двадесет тисућа људи, сећа се, људи који не бијаху знали шта им је десно, шта ли лијево.* Зато спокојно грицкају Асирци заплећену резедо мортаделу/мардукделу, гнездили се и угнездили у дебелим књигама на дну контејнера. Јер, на дну контејнера, начинио се пацовски рај откако је извесни *°N.°N.* (створење људско, просечног духовног стања, дакле – сиромашног, ума оскудног, у потпуном складу са широко распрострањеним мерама и стандардима пос(т)не епохе), а вршећи библиоцид над оставштином претка, истресао је у поцинковани лим Ниниве стотине килограма књига. Бацио је хиљаду и тисућу књига у платненим и кожним повезима, бацио је књиге у златотиску, и књиге калиграфисане и оне на свили штампане, бацио је књиге с предговорима и поговорима, и дела с коментарима и фуснотама *citato loco, ibidem, sub hac voce, passim*, и бацио укоричене списе са глосаријумом и конкордацијама, и бацио књиге са библиографијама, каталозима и регистрима – *index rerum* и *index nomine*.

На дну контејнера за смеће пацовски је рај. Гнезде ли се, гнезде – као корњаче у песку, и легу се Асирци у динама од књига које је *°N.°N.* – духом оскудан, у потпуном складу с распрострањеним мерама ове постне епохе, а вршећи библиоцид над оставштином претка, све је те књиге, до последње, ставио на властити *index librorum prohibitorum*, и

не знајући, ^еНитков ^еНесрећни, не знајући шта чини (али на опустелом небу таквом више нема ко да опрости [додуше, нема ко ни да му замери, **минус** је поништио **плус**, све се изједначило у **нули**, у ненаситој **ништици**, и кроз ту **нулу**, као глодар кроз рупу, у историју је нахрупила, наступила је епоха празноглављем хвалисавих, време је себи произвело часне ниткове и славне ништарије]). И не знајући шта чини, па ипак је учинио (то је тако људски неизбежно, рекао би нам Скерл, људоиди сматрају, казао би, да је „знати“ сувишан терет који само чудаци товаре на себе, људоиди верују да их знања само ометају да нешто раде „спонтано“, јер се у људињаку изједначава *spontaneus*, постојање сопствене воље у неком чину – и *ignorantia*, непостојање властитог знања у оном што се чини – тако би рекао – наравно, кад би Михајло сад за то био вољан и способан), и све књиге, до последње, ^еН.^еН. је бездушно сручио, као што су на смрт осуђене Римљане бацали с Тарпејске стене, оне поврх Тибра, бацали их у тај исти Тибар, изручио је ^еН.^еН. књиге на дно контејнера, али-јас „свог“ кантањера, ^{ће} фрљим све ујкине књижурдаче у **нашу** кантањеру, мори, што више да нам легу прашину по кућу. И отада се, у граду славном Ниниви крај Тигра, отада се и пацови имају где удобно, најудобније гнездити и угнездити. И зато у Ниниви има сто и двадесет хиљада људи који не разликују левицу од деснице и десницу од левице. **А Јона поче ићи по граду један дан хода у дужину**, сећа се Миша, **и поче им Јона проповједати и рече им Јона: јоште четрдесет дана**, Миха-Ел се сећа, **па вам Нинива има сва пропасти јер не знате шта † је шта** ^ѿ.

Ништа не слуте Асирци, глоцкају зеленкасту, већ је то и сиво-маслинаста боја, грицкају отету-проклету мардукделу/мортаделу, а тамо, преко Еуфрата, дигли се на устанак Вавилонци, побунили се штакори, узвратиће ударац: Асирци, вр'ћајте нам мортаделу/мардукделу. Придружују им се и штакори Медије и глодари Скитије, три се лоша оштре, три Ло-Ша, мисли Михајло, против Мило-Ша-маша.

Само сложено, ^ѿбраћо ми глодарска, ^ѿ

1

Каже краље, ^ѿ Набопо Ласаре. ^ѿ

Немој један ♪ у клин ударати, ♪

А други ми ♪ све по плочи тући ♪ – тако им каже Набопо, а писар краљев све бележи, слаже клин крај клина по плочи глиненој, а гуслар притеже струну, натеже гудало.

Биће плена ♪ за све окупљене, ♪

5

Крцата је ♪ Нинива књигама ♪ – каже Набопо,

Све сам пелир лаган за грицкање, ♪

Или танан ♪ папир ти библијски, ♪

или сочна ♪ кунстдрук-хартијица. ♪

9

И јурнуше штакори на пацове, ударио глодар на глодара, Михајло слуша, ври у казану. Вавилонци потискују Асирце, тако чује, силовито форсирају штакори Тигар, пацови се жилаво одупиру на мостобрану, али с леђа, лукаво, ударају скитски глодари, са бока, мучки, Асирце угрожавају Међани, и пашће ускоро висока Нинива, помисли Скерл, пропашће заувек царство Асирско. Рушиће се градови, затрпавати вртови, спаљивати библиотеке, мисли Михајло, и гореће хиљаде и тисуће књига у платненим и кожним повезима, књиге у златотиску, на свили штампане, изгореће књиге калиграфисане, књиге с предговорима и поговорима, и дела с коментарима и фуснотама *cit. loco, sub voce, ibid., pass.*, са глосаријумом и конкордацијама, гореће књиге са библиографијама, с каталозима и с регистрима – *index rerum & indeks nomine*, гореће, горети, али никад неће изгорети. Немогуће је, мисли Михајло, нада се, зна, тако мисли Миха-ЕЛ – није могуће спалити једну књигу.

Од постања времена, од почетка људског времена, а то је можда и једино време којег уопште има у овој васиони – разарају и руше људско, све затиру, све спаљују – те вечно-заувечно сучељене следе силе, сећа се Миша Скерл, неуморно ратују колонијалне силе и силе империјалне, сећа се Миша, силници колонијални и империјалне силеције, разбојник мундијални и глобална укољица, и сети се Миша како је једном говорио друг Јосиф Висарионович Џугашвили, друг Стаљин, сећа се као да је било јуче, а бе-

јаше **то** марта **10**-тог, године**1939**-те, а свега се лепо сећа, као да је било јуче, види **то** Михајло Миџа Мишел Скерл као да **то** јесте данас :

☞: Јосиф Висарионович Џугашвили, Стаљин: (бурно поздрављен, од делегата) **Другови!** Нови рат између империјалистичких сила постаје чињеница.(мртва[☠]тишина) **Фашисти** (опште негодовање), фашисти, пре него што буду срунули у рат (повици — ☹: gadovi; ☹: neljudi; ☹: svinje ljudske) фашисти су одлучили да обраде јавно мњење, да га доведу у заблуду, да **нас** преваре.(мрт.[☠]тишина) 'Ма дај давай, кажу, какав ратни блок Немачке, Италије и Јапана? **Ни говора!** – кажу. Кажу: „Ми немамо никакав ратни блок. Ми имамо један безазлени троугао (trokut): Берлин–Рим–Токио. Ми смо сви безазлени љубитељи геометрије (zemljomjerstva).“

☺☺☺☺: Delegati XVIII kongresa Svesavezne (Всесоюзное) Комунистичке (Коммунистическое) Партије (партии) – Волjšевика (большевиков) Moskva, 10. оџјка, 1939. год. : **Ha-he-hi-ho-hu...** (орџи смјех).

☞: Ј.В.Џ.Стаљин: **Другови!** Потпуно је могуће да у Немачкој постоје **лудаци**, (повици одобравања, аплауз), и да ти лудаци маштају да припоје слона једној бубици(☠[м.]тишина), то јест, Совјетску Украјину себи(☠тишина). Али, ако тамо има таквих **лудака** (друг Стаљин узима гутљај воде, ☠ тишина, зуји једна еијалица *мува*) – код нас се за њих, другови, већ има наћи довољно лудачких (ludačkih) кошуља.

☺☺†☺: Delegati XVIII kong. S K P (б): **Ha-he-hi....** etc...etc... (орџи смјех); **Klap-klap, klera-kler...** (urnebesani pljesak).

☞: Ј.В.Џ.Стаљин: Довиђења, другови, довиђења! И видим вас све у Стаљинграду. Само пазите на снајпере! Сагните се, погните се, навикли сте...

†☺†☺: Delegati XVIII kong. S K P (б): **Klap-klap, klera-kler...**(urne-besani pljesak,орџи смјех и ☠ тишина): **Ha-he-hi-ho-hu-hu-hu...** etc... е†с...

Стаљ је челик, сећа се Миша Скерл, Руси су преузели, сећа се, реч од Немаца, **der Stahl**, као што су и Срби од

Турака, **çelik**, а очима не могу да их виде, ни једне ни друге. Ни Руси ни Срби, помисли Скерл, ни једне ни друге. **Сталинград** јесте Челик-град, мисли Михајло и гледа у велику поцинковану канту где се бије битка за сваку кутијицу, за сваку крпицу: Чујеш море, Асирац, Сиријац, Србијац, Рашанине, Раце, Ресе, Русе врћи бре ту мардукделу, море Турци, не газ'те орања, **бре!** Главу дајем, Крајину не дајем! Боље гроб него роб! Тамо далеко, на Кордуну, гроб до гроба ...

Слушао је Скерл шиштање стрела, чуо је усамљене фијуке снајперских метака, позиве на предају и хајдучка јуначења, и виде, преко ивице сандука од челичног лима, као смртно погођен бранилац преко бедема тврдог града, клону и остаде пресамићено да виси парче загасито црвене крпе. Рукав, помисли Скерл, рукав оне Стаљинове кошуље. Наравно, све им бејаше црвено, мисли Михајло, црвена је крвца кипела у њима, црвена је муња облак проламала, црвена је мржња, и гнев је црвен био у грудима, тако је морала бити црвена и лудачка кошуља. Насмеја се Скерл, унутрашње очи угледаше једну црвену лудницу пуну, препуну црвених кошуља, и црвених одора кардинала, и таквих мундира империјалних гренадира и пурпуром оперважених тога сенатора, и насмеја се гласно, пркосно, кад би морао бирати боју рекао би: и ја се смејем румено, ево, грмим црвено као крв. Умири се Месопотамија под крвавом грмљавином, утихну Челик-град, а он види да је рукав на крају нагорео. Ту недостаје манжетна, помисли, крај му је црн, ватром нагрижен, уједен. Запалила се кошуља лудачка неопрезном кувару, мисли Михајло, димило се над Мраморним морем, можда се и аларм противпожарни укључио. Али није, Скерл то не зна, такав аларм газда Миличко има у плану, тек у пројектном плану, само у оном фиктивном, у плану фингираном накићеним плаћеним и потплаћеним печатима: **ДОЗВОЉАВА СЕ!** **ОДОБРАВА СЕ!**
У САГЛАСЈУ ЈЕ СА ...

И онда, иако се у Стаљинграду све беше примирило, промрзли Тевтонци већ положише своје шмајсере, предадоше залеђене парабелуме, и сручише се векови преко догађаја месопотамских, већ се нико и не сећа Ниниве и њених библиотека, на засутим рушевинама, затрпаним и затрављеним, напасају се козе, на обронцима тих брда, под жбуњем куњају неписмени чобани, и **тада**, као да гравитација пожелеле неком (коме ли?) подастрти траку црвеног тепиха, поред оног оклембешеног рукава суну и други, одмота се, спусти, и остаде висити преко челичне ивице.

Овај није нагорео, мисли Михајло, види да је дупло дужи, цео је, читав и на дну опреважен белом чулавом траком. Гле, па ово је као *toga praetexta*, сећа се Миша, само што је ово једна инверзна *тога претекста*, сећа се. Римска је била бела, а при тлу обрубљена црвеним, а ова је црвена, док је при тлу... **при тлу** јесте ногавица – блесну у Скерлу, **ногавице**, блесну му, ово нису рукави, јер при тлу увек јесу **ногавице**, оне се вуку тлом, а рукави ландарају ваздухом. Сад види пред собом, јасно види пребачене преко бедема Сталингорода две црвене ногавице. Заправо, види ногавицу и по, она друга је ватром изгрижена, до пола поједена ногавица новогодишењег костима. Тако дакле, помисли Скерл, није била *тога претекста*, али негде се зато играла *fabula togata*, мисли Михајло, представа за пучане, за просте, фарса за светину. Да се до миле воље мусавци смеју заслуженим невољама позоришне **тврдице**, и да се радују сценским пропастима смутљивог **готована** након што су, увек при поучном крају *тогате*, тад већ јесу разоткривене све његове подле и користољубиве сплетке. И да им се душе припросте забаве страховима празноверног, а увек насанканог и натоциљаног **глупана**, или заблудама јалових брачних **рогоња**, који такође увек бивају, али

на другачији начин – намагарчени. У овој *тогати* није било *тврдице*, помисли Скерл, није могло бити ни *рогоња* у тој фарси. Ово је костим за новогодишње *тогате*, с неке приредбе за мусави подмладак, негде је било извођено *вешбање* у сујеверју за мале. Негде су приредили, мисли Михајло, ону показну *вешбу* са снегом и ирвасима: пршти, ♪ пршти ♪ бела ♪ стаза – негде су приказали *фабулу тогату* с много певања, само без пуцања. То „негде“, Михајло Миша Скерл то не зна, „негде“ беше **МЕВРОНЕВОНУ**.

Газда Миличко организовао, за наши најмлађи, за најдражи нам гости, приредио је новогодишњи наступ Деда Мраза, с улазницама скупим, прескупим, за свадбу, сар'ану и децу – ту нема који би ич да штеди, тад мори овцу дери, кад ич не цицијаши. Зато се цицијашило на Деда Мразу. Био је бивши возач трамваја, недавно отпуштен због пијанчења на радном месту. Такав је и дошао – сасвим „мртуус“ . Прво је све добро засмејао непланираним падањем и погибелним превртањем. Помешао је пакетиће. Девојчице су добиле оне с плавим машнама, дечаке је гађао ружичастим. Удварао се присутним мамама. Бирао је пуније, корпулентније, луче, баш ми си бро'рој, да тргнеш'мо по једну и скупа заје'едно. Потом је самог себе упалио снопом ватрометних прскалица. Плануо је костим, мумлао је, урлао, панталоне су изгореле све до колена, морали су да га разгаће пред невином дечицом. Вози то и истоваруј ги ди знаш, рекао Дмитру газда Миличко. Сутра, кад се пробуди, бивши возач трамваја, екс-Деда Мраз, мислиће да су га опљачкали, до гаћ'ћа ме ски'инуло, мрмљаће ексициран, пућкаће из грла исушеног као да беше на димљењу. Ни'ије им више света ни света Но'ова Го'одина, мумлаће, пућкати попут ауспуха хладног мотора – пре него што га „буде ухапсило“ због недоличног понашања на јавном месту. А деца се забавила. Смејала се, и смејала. И родитељи беху задовољни. Смејали се дупло и тродупло више, у зависности од запремине властитих плу-

ћа, и од површине коре великог мозга: диИ^И ван вам је овај клаун, врхунски, види се да је професионалац. Трудимо се за гости, трудимо, гугутао среброљубиво газда Миличко, и би му жао што оно каза Дмитру, који сад да ги па нађе у овол'ку варош, а могли смо да си узмемо лепу пару и за српску Нову. Деда Мраз ће бити мортуус, али тек *мртав тијан*, а нестало је заувек као да заиста беше умро, остаде од њега тек комад костима с ногавицом и по. Црвена крпа убрзо је претворена у пачавру за брисање пода у Мраморном мору: двапут фатирана, бре Митко-сине, добро ми упија – говорила Дмитру наглува чистачица, већ скоро столетна Јека, и брисала, месецима брисала плочице Мраморног мора с панталонама мортуус Деда Мраза, све док је при томе, тек у октобру, није затекао газда Миличко: глупанко, да си то одма' сад фрљиш у смећару; већ ти сам ти мори рекô, глува ли си мори; треба да ми дође она против ватрена она инспенкторка, да си види како ложисмо пламен у затворен простор; да онол'ку дечицу мори погушимо, па да ми затворе локал бар на цели' шес' месеца. И тако се ногавица нашла, уловљена у мору мраморне кухиње извиканог **МЕВОНЕВОНУ** ја, ногавица-и-по бившег новогодишњег костима, сад и бивша пачавра, крпетина црвена, нашла се на бојишту глодара, а онда је штакори, као нешто нејестиво, бескорисно, бљак неисплативо, потиснуше на руб контејнера, на нонкомерцијалну, не-дô-бог непрофитну маргину Месопотамије, на обесцењену=безвредну ивицу. Виси понижавајуће преса-мићена, тако недобитна и заувек убогаљена, хендикепирана, с посебним потребама, покорно оклембешена као застава неповратно поражене војске.

Не тугујте, обрати се Скерл ногавицама, а поготово оној **и по**, не тугујте, све то... то свехе-хе...свехе-хе – казује, а смех му претиче следећу реч, надјачава је, гура је као нејаког, клонулог, као слабијег у реду где деле храну, јер ње никад, у таквим редовима – никад је нема довољно за

све. Увек се на свету нађе тих редова где неком недостаје хране, мада је већ одавно има и превише, негде праве брда од маслаца, језера од млека, приређују такмичења у брзим преждеравањима, у најдужим локањима, у јурњави за колутом сира пречника пуну јарду и још пола стопе, негде се читав дан цео један град гађа плодовима парадајза, све пршти од зрелих рајчица, сви су испрскани тонама уништених плодова. Деда Мраз је био дошао мртурус, беше и остаде мртурус, а ето, и тако бивши, и тако **екс**, ексиран, већ у зачетку естрадно упокојен, преминуо као мртворођенче које се задавило својом пупчаном врпцом, већ десети месец мртурус Деда засмејава овај свет. Свет се вечерас свео на Скерла. Све ће то... , казује ногавицама, све **хе-хе** ...то **све-хе...свехе-хе...** – каже Михајло и смеје се, церака се тај смех-силеција, храни се Скерловим гласом до миле воље, њему се пресипа, просипа, гађа се зрелим вокалима, сочним самогласницима, све пршти, док оне слабачке, оне одгурнуте, оне речи смислене али нејаке – невољно ћуте, присилно посте тишином, гладују затомљене мџком, хране се сувим, расушеним и одавно оглоданим сећањем на један давно минули школски час.

Беше то гимназијски час нашег врлог и вишеименог, разноименог, свачијег-ничијег матерњег нам језика. (Као у рату кад испремештају путоказе, казивао је једном Скерл, тако смо ми сакрили од самих себе наш властити језик. Послали га међу друге, да им аргатује, да им гастарбајтује, да га посвоје, усвоје, присвоје. Једном нам је показао оно што је називао **честицом ума разумна** – памфлетић коју беше написао у форми „огласног летка“, и који је понекад, кришом, забављајући се, уметао у књиге изложене по тезгама књижара. То беше активност нимало безазлена спрема важеће и недодирљиве, попут црквених догми – језичке/језичне политике у друштвеном, братство-јединственом систему/суставу југословенске/југославенске СФ Републике. Више пута умало га нису ухватили, па затим и ухапсили/ухитили пре него што је одустао од своје „субверзивне“ акције, коју би, надлежни за то, већ окаректирасали

као **националистичку** делатност, што је за њих значило **шовинистичку**, јер бејаху по тим питањима налик далтонистима који све боје виде као различите преливе сиве. Истим сивилом преливано је испољавање **родољубља** и очување предачке **обичајности**. Додуше, тек *понеко* родољубље и тек *нечија* обичајност, јер нечије **домољубље** и повијесна **предаја** бејаху били свеже бели/бијели и једру румени/огњени попут/попутке чистог, тек простртог столњака „у црвено-беле коцке“ или оку пријатно-зелени налик благородном листу липе. Убрзо се има показати да су многи у јусловенској/југословенској СФ Републици, након далтонизма запали, заправо, и у слепило, али да је било више оних (60%) чије слијепило бјеше притворно/химбено. Ово би требало, тако је Скерл казивао, морало би се излепити на свакој књизи штампаној на српско-српском језику:

Држим курсеве егзотичних језика: швајцарског, америчког, бразилског, аустралијског, хрватског, ирског, аустријског, канадског, бошњачког, уругвајског црногорског, чилеанског, кроатског и рвацког, никарагванског, босанског, кубанског, боснијанског, парагвајског, боснајанског, старомарсовског, новојупитеријанског и језика космичко-матерњег у свим формама и вормама. Трећа соба лево, затворено одељење, посете недељом, искључиво под надзором. Понесите свеске, оловке, лењире, четкице за водене боје, дозволу за обилазак, презерватив и турпију. Унапред, унапријед, унаприд хвала, фала и вала [све непотребно прецртати].

Ми
Ла

тех
пра
от-

пуковника – свима познатог као Лаза К. Лазаревић. Обрађивала се позната, срцепарајућа прича о војнику којем су у рату ампутирали ногу. Веља Грч чупка оне маље што му гараве наусницу. Прозван је, а није читао лектиру. Ишао је на кошаркашко финале неког купа, ишао је на вечит одавно заборављен фудбалски дерби, ишао је да гледа добитника сва 333 оскара, извикани *blockbuster*, разоглашени *bestseller* – нешто од чега до данас није остало ни име, ишао је, ишао и ишао, и сад је *tabula rasa*. Наставница таквог језика, вршећи марљиво и послушно свој посао, покушава подстаћи шупљи Вељков ум. Нехајно му умеће у празну „табулу“, у „тикву“ под којом се чупкају уковрцене бруце, и грицка усна, додаје нешто по такав ум подстичуће, наво-

ди га ка одговору оним што се звало постављање потпитања. И угледавши сина богаља, којим га је то речима, каже наставница таквог језика, покушао утешити његов отац?

Тешио га? Гле, ћале га тешио! – сину Вељи Грчу, блесну у њему спознаја над шупљим шупљинама. Ћале му се нашџ у фрци, мисли, то је већ путоказ. Ту би се могао ископати какав одговор, неки мали, макар најмањи, двојкашки полуодговор – понада се Веља Грч. И сину у њему *нада*, сину над шупљим шупљинама, и запути се *нада* Веље Грча трагом споменутог *тешења*, „ћалетовог тешења“, крену у сусрет каквој-таквој, али спасоносној идеји: Није то сине ништа! – каже Веља Грч, и мисли: добро ми, бале, иде – није то ништа, ништа је то, баки сине, ништа, ка'ти ћале твој каже... ништа је то... нога горе ил' нога оно..., нога ти је тамо-'вамо и мање-више оно, знаш...

Да? Да-да... – нестрпљива је наставница таквог језика, жели обавити све формалности с потпитањима и асоцирањима, и „завалити“ Грчу „кечину“. **Да?** Да-да-да-да... – штекће напетост из наставнице таквог језика – **Да?** И шта му је даље казао? Нога горе, сине, ил' нога...нога ти доле... – путује полако Веља Грч својим шупљим мислима, клати се на својој *нади* као кириција на кљусету, и све загледа, осврће се, празно до празног, пусто до пустог, пустиња, никако да наиђе на неку идеју – нога је горе, ил' нога доле, сине, исто ти је то! Шта то ти, побогу Вељко, причаш? – каже му наставница таквог језика, и полако прилази, мисли да није добро чула. Ништа, ништа... – муца Веља Грч – ... није ти то, сине, ништа.

– **Да!** Да-да-да...! И даље?

– Није то, сине, ништа...није ти ништа... – и види Веља Грч како Трта иза леђа наставнице таквог језика изводи пантомиму. Хоће да помогне, „ортачки“. Шири руке, колута њима, размахео се као да би хтео обухватити свет, показује **СВЕ**. Веља Грч прима поруку, клима неприметно главом. Тртино „све“ он јасно чита као: **настави с ногом, настави с ногом**. Грч потом види како се сви прсти на Трти-

ним рукама шире, окрећу нагоре, усправљају, уздижу. Трта би тиме хтео да прикаже гомилу, светину, пук – **НАРОД**. Грч то чита као да нешто расте, чита: **раст**. **ПОЗЛАТИТИ**, како то приказати, мучи се Трта, **ПОЗЛАТИТИ**, **ПОЗЛАТИТИ** ... – и сети се Трта златне бурме, сетио се прстена. Дигао је увис прст десне руке, домали, онај којег зову и прстењак, обујмио га палцем и кажипрстом леве, па брзо помера палац и кажипрст дуж домалог прста, горе-доле, горе-доле, горе-доле. Показује, Трта мисли: **ЗЛАТО**, дакле: **ПОЗЛАТИТИ!** Грч види Трту како нешто трља, нешто масира, и поче Веља Грч сабирати све опажено, све прикупљено на путу ка спасоносној идеји: ~~све-нога+народ~~ **расти+позлатити** ~~трљати...~~ **нога+расти+трљати...** **нога+раст...** – и тад је синило Грчу, израсла му идеја до краја: Није то сине ништа, трљаћемо, масирати, па ће теби, благо је ћалету, израсти нова нога. Ово је јединица, Вељко, каже Вељи Грчу наставница таквог језика, досад си једино погодио да му се отац, како ти вулгарно кажеш „ћале“, пих, срамота за ученика гимназије, погодио си да се отац зове Благоје. Ово је јединица ооволика, каже му, као врата, и бесно се окреће, баш на време да види оно Тртино горе-доле, горе-доле, да види како бурма начињена од палца и кажипрста поцупкује ли, поцупкује по домалом (некад се говорило да *зеза* – зеза ли, зеза, тако се казивало) – бурма се *зеза*, као јахачица на леђима коња, и натиче се на усправљен Тртин прст, горе-доле, горе-доле. Али наставница таквог језика у том призору види како јој Трта иза леђа, показује симбол мушког полног органа. Њој се учинило да је то прст средњи, онај скандалозно безобразни средњак, за који неки мисле да би га некима ваљало и одсећи. Код наставнице „дебела“ диоптрија, у Трте такви прсти, и један од њих, у том призору, заступа пред њом усправљен мушки уд. То она види, укрупљено споловило којем је Трта, покушавајући дочарати Вељи Грчу златну венчану бурму, придружио и заступницу женског полног органа. То види наставница једног таквог језика, види му-

шко и женско споловило са свим пратећим улази-излази радњама. И зато је наставница једног таквог језика вриснула и затетурала се, ослонила се на најближу клупу, поклекла, али остала на ногама довољно дуго да обојицу избаци из учионице, претећи им директором, укором, родитељима и доживотном срамотом. Што професорка, пита је Шапоња, син ратара, пита је са своје двометарске висине, све је то природно, професорка, бијологија и зоологија и то. Не паметуј ми сад и ти овде ...оване ...овићу, брецнула се наставница једног таквог језика, зачињући дуг и детаљан (једно је условило друго) писмени опис догађаја у секунден-стилу. Написаће у наставном дневнику, у рубрици: **ПРИМЕДБЕ И ЗАБЕЛЕШКЕ НАСТАВНОГ ОСОБЉА** – описаће све, све уписати, записати сваку чињеницу тог скандалозног, тако је подвукла, двоструко, тражећи и такву пажњу надлежних, и такву казну, дуслу, тродуслу, за све виновнике скандалозног инцидента.

А то није само по законима природе, професорка, него и по милицијском закону, и даље паметује на свом другом метру Шапоња, син ратара. По грађанском закону, исправља га наставница једног таквог језика, по грађанском је то ...оване ...овићу, милиција нема законе. Па и нема, професорка – њима то пендрек. Ал' добро вам рекô Трта, ако је ту била бурма, професорка, венчана бурма, и кад двоје навуку бурмицу на прстић, онда могу легално да се зезају кол'ко 'оће. Наставница је опет вриснула. За њено уво глаголи „зезати“ и „тртити“ још увек бејаху псовке. Скаредне, прљаве, увредљиве речи, чију непристојност, за разлику од већ преовладавајућег схватања, нарочито код мноштва младих, за наставницу таквог језика време још не беше исцедило. Није им искапило сву дрскост и бестидност, као што се испију лименке, исцевче до последње капи пива. А потом се, убаченим каменчићима, или сувим зрнима пасуља или пиринча – претворе у једноставне звечке, у приручно начињене чегртаљке или кастањете, у примитивне ударалке чији пратећи звук увек разгаљујуће оја-

ча тривијалну мелодију, алоха[♩]алоха, весело[♩]весело. „Тртити“ и „зезати“ били су изрази безочно недостојни „њене“ учионице, и онда је наставница таквог језика из исте избацила и Шапоњу, сина ратарског, претећи му директором, укором, родитељима и вечном (*FOR LIFE*) срамотом.

А они, већ огарављених наусница, зазираху само од Мике Патике, и то само поједини. Тек понеки међу њима прибојаваху се тог наставника „телесног васпитања“, који у свом педагошко-дидактичком репертоару још увек беше имао арсенал од тешких чврга, „кокаваца“ и „мацола“, те разних шамара, шљага и шамарчина. Волим ја мангупа, питомци, ал' ако ми се мангупираш, онда ми се построј на линију, и онда руке доле, питомац, и главу горе, и мушки ми плати шта си у кантини попио – а онда би се лице наставника „телесног васпитања“ исцерило у кез *a la Pathika*. У гримасу коју су памтиле генерације гимназијских „питомаца“. Мика Патика, задовољан изговореним, презадовољан, показивао би своје снажне, беле зубе, очњак до очњака, видело се да су расли на „домаћој“ храни, да су дуго гулили „здраву“ проју и грудвом скорупа зачињен качмак. Моја школа вам је, питомци, гвоздена дисциплина Пруса. То су вам Швабе. И још одозго, повр' швабовске дисциплине, кô кад ставиш на крмеће печење какав папрен подварак, једно без другог то не иде, од горе вам, питомци, јесте спартањски дух. То вам је оно римско: карта је бачена – значи: кидање до задње капи крви. Јесте гледали онај филм с Кирком Дагласом – „Спартацус“? Нисте! Да ми то под обавезно гледате, **о-ба-вез-зно** – заповедао је својим питомим „питомцима“ Мика Патика, нацерен, подбочен, права мушка филмчина, а не неке Лаве Стору за сека-персе и све такве. Кој' ми гледа те лимунаде с рондањем има да ми овде плаћа шта је у кантини мајци попио. То ти је моја школа, питомци. Мада је Шапоња, син ратара, и свако њему по ћуди сличан, редовно излазио из имагинарне кантине Мике Патике не плативши му ништа. Само би, одлазећи

с часа, плуцнуо с двоветарске висине неко тобожње питање, један у питање увијен изазов: питам, да нема неки' проблема, А-А, професоре, што су мени те Швабе бабе? А-А? А онај Спартак, професоре, гледо сам, мени Спартак мало по мозгу ко крак. А-А? Тад би се остали „питомци“ примирили. Бубице су. Не трепћу. Широм отворене очи виде на меч-табли исписано: Син РАТАРА vs МИКА ПАТѢИКА. Ишчекује се почетак надметања. На семафору – 0:0. Хоће ли сад оно, оно кидање до последње капи? А-А? **Швабе ми бабе!** То је Шапоњин шут из даљине, пуцањ из висине, А-А? – тројка, трица – 3:0. Али наставник телесног васпитања напушта терен, одустаје од мегдана. Само би лагано климао главом, клатио је некако укусо, негде између одлучног да и јасног не, било је то једно мутно, или–да–ли–али климање. Ћутао је пред горостасно дрском висином коју је пратила и одговарајућа ширина рамена, и кроз зубе неразумљиво цедио, има негде, нека црта и за тебе, и за твоје цекирање, има, има, селчо. Оно што наставник Мика ПатѢИКА није могао докучити кокавцима и шљагама, није било *мангутирање*, већ *цекирање*. Таквом, „цекеру“ биле су упућене само процеђене претње, претње нејаке, јалове. Ником није могао много наудити Мика ПатѢИКА, наставник „телесног васпитања“, тек мало оборити просек оцена оном коме до просека није било ни стало. Могао је само из далека, као што чине деца кад се ругају јачем, старијем, грозити се „цекеру“ својим мутним или–да–ли–али климањем, једном нестварном, о дуги штап окаченом претњом по којој, клеветнику Кирка Спартацуса, и сваком изругљивцу методама швапско-римске педагогије, некад и неко има већ испоручити цех за цекирање, има, има – селчо. Има нека ивица и за те цекере, цедио је Мика ПатѢИКА кроз своје снажне, беле зубе, очњак до очњака, има ивице преко које ће и ти да висиш, па ти сво цекирање има на нос да изиђе, сво мој цекеру, сво, ко оним свилетанима, и так'им сека-персама што им припадне мука од пловидбе по узбућканом мору, па онда цибери, онако позелене, гле-

дô сам ја то, па ригају преко бродске ограде кô пијан кад се превали преко плота, а цревца му, сељчино, све на уши цуре.

Нису зелене, црвене су, червене, рудеће, рдече, *red*, *rot* – али висе преко ограде као да „ригају“, као да нађоше свој плот, мада ничег више у њима, нема ни душе да барем њу исповраћају. Видите сад ли докле ми догурасте с мангу-пирање и со цекирање, и сас то јогунасто јунакчење, „пита“ беживитну ногавицу и хендикепирану јој сестру, тако их „прозива“ Михајло Миша *Pathika* Скерл. Видите ли, сељовке, сад?

„... *видимо, сад видимо, ето видимо, видимо...*“ – види како му немо, тужним климањем, одговарају крпене сенке.

Покушава Миша да се исцери надмено, онако подбочено, набусито *а ла Патhика* – шале ради, по сећању, али не иде то, нема ту таквог подбратка, није се проја гулила, качамак је зван палентом и преливан слатком, преслатком белом кафом, каријес је радио своје – видите ли сад, пита, пита их и види, он – Михајло Ћоркан Скерл, лепо види, само он види оно што се не види, види како му немо, климањем, гласно одговарају мртве крпетине:

„... *видимо, сад видимо, авај, сад видимо...*“.

И види како опет леже ћутке пред њим, смерно, покорно као чељад утихлог сеоског дома, окупљена око славног појца или гласовитог приповедача који се греје крај огњишта. Мук. Нико да зуцне. Скамењени су, скоро и не дишу, као да се чине мртви. И ватра се усрдно примирила, пуцкета налик далекој грмљавини, а он, појац, искашљава се, отпија понуђен гутљај, спрема се, спреман је причати, запевати:

Морт'ус крпетине^{ее} ♪,

♪ мртвих ногавица^{аа} ♪ ...

Докон ум пожелеле склепати у Миши Скерлу какав неримован дванаестарац, стари епски стих довољно простран

за наширока гусларења. Полустихове ћу испунити речима двосложним и четворосложним, помисли Скерл:

Мор¹т²ус²⁺ +³но⁴га⁵ви⁶це[♯], ...етри-пет-шест, па цезурица:

/ ♯ мрт¹ вих²⁺ пан³ та⁴ ло⁵ на^{6♯}, //

Морт¹ус панталоне ♯♯,

/ ♯ мртвог Дедичице ♯♯, //

...или: Деде мртвог Мраза – помисли – могао би други полустих градити и од двосложних речи:

... ♯ хлаче Дједе мртвог ♯♯,

а први нек буду две тросложнице. Или, правити можда стих са три дела од по четири слога:

Пеленгири, ♯ пеленгаће ♯♯ и шалваре,

Диде мртвог ♯ мртве гаће ♯♯ и чакшире... – лелее, куче,

куче у чашире. Куче у чашире фатило се у оро...

Већ сто година „трупа си куче у чашире“ на свадби Зоне Замфирове, а Дида је мртав, мртав је, мисли Михајло, мртав – и певач у њему испусти гусле, изгуби се неук у његовом бројању слогова и цезура – мртви Ђед, мортуус Дједица, мртво-мртви Дед-Дедек-Декица... – **мртав!**

Мртав! – тако сину у Скерлу. **Мртво-мртав**, блесну му над слоговима и цезурама. Па они су кокнули, сину му, уцмекали ми Дџду Дџдицу Мраза.

И све је отада,

баш од тада,

све је пошло наопако.

Почело је пропадати и све јесте пропало

откад ми усмртише Дџда Мраза.

Дџдица беше свемоћан, беше свеприсутан.

Тај стизаше у сваку часовну зону тачно у поноћ – у 00.00ћ,

– тачно-тачно на поноћку новољетну,

∞₁₀...9...8...7... у ту ништицу четв00р00струку ...6...5...4...3...∞₁₀...

стизао је на четири к00тура св00јих временских нула,

то су били точкови једног почетка,

котачи новог, на-нај-новијег ...3...2...1*00.*00.☉*★

– и стигао би баш кад квадриге и дана и тједна,
 и мјесеца и године,
 беху у исти мах застале да промене уморну, сусталу,
 престарелу запрегу.
 Кљусине времена би застале,
 али Дђдица зато бејаше Неуморан,
 јер Дђда беше био Бесмртан,
 Дђда је био Бескрајан,
 Дђда Дђдица Мраз – прво свесвемоћно супер-надбиће
 мог наивног, млечног живота,
 мог невино невиног,
 предшколског,
 протошколског,
 праисторијског бивања.
 Дђда је долазио увек неприметно,
 бешумно нечујним хеликоптером.
 Тако је тврдио тата Отац.
 То је, сине, безвучно једно возило,
 које има само Он, само наш Дђда.
 У протошколској цркви мог млечног бивања
 није се веровало у летеће ирвасе и небеске санке,
 у летеће ћилиме и такве анђеле,
 само у ваздухопловне машине и сличне апарате справе,
 које је све увек био измислио све Никола Наш Тесла,
 али му други су увек украли те и друге измишљанције,
 и се праве сад само да не знају то гадови су јесу.
 Лети?-лети?-лети?-лети? – ... авијон!
 Тачно, сине, тачно!
 Лети?-лети?-лети?-лети? – ... зракоплов!
 Тачно, друг пионир, тачно!
 Pioniri[♩] малени[♩] mi смо[♩] vojska права[♩]
 svakog дана[♩] rastemo[♩] ко/kak зелена[♩] trava ♪♪♪
 – тако мали, а већ трава, *herba*,
 шишању и кошењу склоно биље.
 Зато шишана јеванђеља моје протошколске цркве

помињаху само незвучне хеликоптере,
 неме хидроавионе и глухе балоне.
 Помоћу генијално смишљених безгласних направа,
 и оних на пухање и оних на дување,
 из године у годину,
 Дђда је стизао увек неприметно,
 увек у доба глуво, мукло,
 баш кад заспим.
 Долазио је неопажено и тако одлазио,
 настајао и нестајао као промаја,
 как пропук, бокца-му –љубим,
 али никад није омануо – ни једном.
 Ни једном, нити више пута по једном у једном.
 Јер и то је Тај могао,
 могло га је бити више од једног у једном,
 али да омане – то никад
 дакле, у име Никад и Никад и баш-баш Никад^{амин}.
 Увек пакетић до пакетића, бомбончић до кексића,
 никад, овога ми никад, Дђда не беше изостао.
 Све док једном,
 гад један да је гад,
 – све док није умро.
 Одапела дртина само због безазленог,
 најбезазленијег прогреса.
 Због разбоја и шиваће машине,
 због жилета и рајсфершлуса,
 зип! – и нестаде га негде у виду ластин^но^н рџа. Зиип!
 Увек је тако,
 тако долази зло.
 Зло је ликом безазлено, зло је насмејано, пријазно
 – како би иначе зло пришло оном
 кога има прогутати?
 Опустите се, опустите, шуњам ти се,
 али ја сам једна шиваћа машина,
 прикрадам се, вребам те, али један сам ретровизор,

јесам један телевизор, туристичка сам агенција,
ја ћу ти бити килобајт, бићу твој мегабајт,
а онда – ЂУУУМММ,
и килотонске и мегатонске гљиве ужареног ваздуха,
печуркице равне стотинама милајарди килограма TNT-а,
раме уз раме пламену који бљују мегатоне тринитротолуола,
раст^{УУУУУУ} ли, раст^{УУУУУУ} атмосфером која је заувек,
то сви виде – остаје и остаде и остала је без Дџеде.
И сад кад је Дџеда умро,
мада га нигде-нигде-нигде више нема,
постао је свуда-свуда видљив. Свуда.
Свима је сад видљивији тако неприсутан.
Искрснуо је из свог одсуства, тако непостојећи,
као скелет диносауруса из прохујалог доба.
А док није умро, док Дџеда беше само невидљив
по својој исконској дужности невидљив,
и зато га нико никад и нигде није ни видео,
осим оних који су лагали и лажу, *mithomania neurosis*,
свуда се тад осећало Његово чудесно присуство.
Значи, баш Свуда и Свуда и баш-баш Свуда^{амин}.
И на небу, и у води и на земљи која је зелена,
озеленела, позеленела,
а зато је зелена, зато је жива, због Дџеде,
рекла је мама Мајка,
и пољубила ме у чело
ради осмомартовске честитке,
коју сам јој намрљао
тачкама од водених боја.
Зелена је горица и шумица и јелкица,
коју смо јесмо окитили куглицама и још смо лампицама,
рекла је мама Мајка,
јер се Дџеда радује што си добар.
Много је задовољан врло што си добро и послушно дете
и ђак марљив и још уредан, а не кô неки који нису.

Зато буди добар и још добар да будеш бољи,
 слушај старије Све
 и све слушај Старије,
 то су ови са брковима кô тата Отац,
 и још само још маму Мајку да слушашслушашслушашслушаш...
 ... јер јер јер јер тих година,
 тих праисторијских векова,
 тих млечних и млијечних тисућљећа,
 за добру и послушну децу,
 само-само-само за такве,
 за редне, вредне и уредне,
 свуда на свету беше Дђде,
 и Дђда беше свуда.
 Бјеше у свему, и све бјеше у њему,
 Dedus, sive Natura – Natura, sive Dedus;
 Дђда, или другачије: Свет – Свет, или: Дђда.
 Један једини свеопшти Dedus-Дђдица.
 Беше га на зеленој земљи, и у модрој води,
 и на небу га бјеше,
 и зато је плаво, плаветно, рекао је тата Отац.
 Плавет је завеса на Дђдиним прозорима,
 приповедао је тата Отац.
 Азурни(*azzurro*) застор на окнима.
 Иначе би, знаш сине, све би било црно и црње.
 Све ти је црно иза тог застора,
 тамно је као у тунелу усред[♯] мрака сија[♯] звезда 5[★]окрака[♯]...
 мрачно је као увече, 5[★]окрака[♯] са пет лан'ца...
 кад светло, то је значка[♯]...
 као да тама репетира своју пушку,
 светло се угаси,клик! ... [♯]Јапанца [♯]Индијанца[♯]
 – и ноћ ти онда дође опасана својим слепим кубурама
 и каже: 'ајде, буди ми добар,
 де-де, дете, лепо нам спавај, иначе... – шкљоцц!
 – тако је приповедао тата Отац, причао је причине приче.
 А он је и то знао.

Тата Отац је увек све знао. Све.
 Јер тата Отац је летео високо, високо, највише,
 иза те завесе, изнад тог застора.
 Свако јутро је облачио своју плаву униформу
 и одлазио да небом вози
 свој мали жути опетокрачени авион крцат бомбама,
 пројектилима,
 које би прецизно,
 прецизније врр-ло добро! СЛУЖИМ НАРОДУ!
 најпрецизније би разна убојна средства
 истресао на полигонима, разарао је мете
 на теренима за обуку и вежбу пилота ^еRV^е и ^Рe^еО^а.
 Свако јутро, осим јутра недељног,
 ... и почину у седми дан од свијех дјела својих која чињаше,
 укрцао би се на товар убојних средстава,
 пењао би се на њих јутро за јутром,
 као дрвосеча на кола пуна стабала оборених у шуми,
 све док једном та средства нису оборила и убила
 његов мали жути авион од којег се никад,
 ни тад,
 у том суноврату,
 није хтео одвојити.
 То су били ти дани,
 ти млечни векови, млијечна стољећа,
 кад је за послушне постојао један једини Дђда Dedus,
 и тај је свуда стизао,
 све чуо, све видео.
 Тако је писало и над улазима старих храмова,
 пред којима се сви,
 сви сви – од Вардара^ђ па до^ђ Триглава,
 сваког се лета сви беху „сликали“
 својим фото-апаратима с ролфилмом.
 Сликајмо се пред овом лепотом/љепотом домовине,
 'ајмо се сликат пред оном повјесном/ историјском
 знаменитошћу, нико нема што Србин Југовић имаде.

А касније,
 – кад буде дошло доба да лишће жути,
 и укувава се ајвар,
 и када се у тегле разливало слатко од дуња,
 и када се на другом крају кухињског стола,
 намењеном за све и скоро свашта,
 писаху писмени састави о *Како сам провео распуст* ,
 и када је мама Мајка,
 ређајући колутиће лимуна преко ушећереног воћа,
 надахнуто казивала – пиши, је л' пишеш:
Ферије сам запета као и увек запета ...
 Мамице, је л' ти та запетља зарез?
 Јесте, ...*провео са својим родитељима зарез,*
код својих ... – јел 'пишеш, код својих мојих ...
 – тада се већ могло неким другим свима,
 оним пристиглим с разних спратова и катова,
 до танчина би се објашњавали позитиви летњих успомена,
 фото-меморабилеје с туристичких путештвија
 овековечаване на глазираном фото-папиру:
 ми смо ми ови, видиш, ми што стоје напред,
 ми смо ми напредни.
 Стајаху тако напредни пред назадним храмовима,
 стајаху с црвеним капама на души својој,
 с црвен-капама на очима својим ,
 с црвенкапама на својим речима,
 стајали су као да им је за леђима писало:
Video lupum! Вука видим!
 – као да стајаху пред црквом лукаваго св. Курјака,
 Санкт Каниса Лупуса
 оног који само длаку мења, а ћуд ...
 А писало је: •ОМНИПОТЕНС•ЕТ• ОМНИТУЕНС•
 – писало је : СВЕМОЋНИ И СВЕВИДИ,
 писало је: ЈА СВЕ ГЛЕДАМ!
 ЈА САМ ОНАЈ КОЈИ ЈЕСАМ!

Који јест, који је – јер безвучни Дђдица **Dedus Deus**
 све **могаше** опазити, сваког снимити,
 и зато је све знао и још свашта.
 Завлачио се бешумно у твој успаван ум, јер Он беше УМ.
 Беше УМ жутокљун и голобрад,
 јунферски и шипарички,
 преисторијски и протоисторијски – али бејаше УМ, чисти УМ.
 И улазио је у сваку ти наивну мисао,
 јер је Он био МИСАО.
 МИСАО зелена, голуждрава, а полетна, а одважна,
 младалачка смелост јој беше записана по глатком челу.
 Као јунац јуноша с ножем у зубима,
 као такав са бомбом под језиком,
 зелена МИСАО је непоколебљиво пузала и пузала
 ка бункерима високог неба,
 ка бедемима неба највишег,
 и дизала их у ваздух
 и сурвавала у прах, у пепео.
 И бануо би Дђда у сваки сан,
јер Deus Дђедица беше, главом и брадом,
 оном белом, ватираном, сик-сак нафатираном,
 главом и брадом Дђда беше тај САН,
 безмерни људски сан о срећи људској,
 о доброј, о најбољој,
 о никад и ни са чим помућеној срећи,
 о спокоју једном ненарушивом,
 неисцрпном.
 Још само да се блажено премине,
 да се душа упокоји, R.[†]I.[†]P.
*Здраве памети и непомућене свести,
 својом вољом и пред сведоцима,
 изјављујем да све своје остављам...*
 И све је могао вагнути Његов УМ,
 све УМ Његов измерити.
 Добро је било ДОБРО, вагнуо би УМ,

нема више чиме свет себе мерити.
 Зло светско поништило је добро у свету,
 сабраше се и одузеше
 у једној заједничкој ништици
 смешали се, помешали, зло и добро у општој нули света,
 као у оној овалној чинији за испувљке
 коју зубари сваком подмећу.
 Дџда Дџдица **Deus** Мраз је мртав, кокнули га,
 оборили му хеликоптер у новогодишњој мисији,
 спржила га ракета Земља-Ваздух, приземљила га.
 Ваздух, вас-дух, изгубио је последњу битку, изгубио је рат.
 Изгорео с Дџдом и онолики УМ,
 није га остало га ма ни за семе,
 а житнице се празне ли, празне и празне,
 већ јесу и празне житнице Ума,
 нема се сад више чиме мислити,
 нема се чиме сањати.
 И нико више не сања на свету целом. Нико.
 Тек какав сањар у бунилу,
 само бунца како рајски сања,
 док му се приказују, привиђају,
 грозне утваре за утваром све језивијом,
 и нема краја грозоти и језивости света.
 Нема.
 И нико више не уме мислити на свету целом.
 Нико.
 Свако тек мисли да мисли,
 док булазни накарадне неке заблуде,
 док трабуња грдне своје обмане.
 Умна обневиделост поклопила је људињак
 као непрозиран смог,
 и умом обневидели наслепо гмижу људињаком својим.
 И газе се на мртво житељи људињака,
 не знајући зашто,
 и отимају се до смрти не знајући о шта.

Душама обезумљеног света
 цуре бале над мирисима пластике пуњене пиљевином,
 жудње одумљених слинаве над хемијски надевеним,
 напарфимисаним шупљинама шупљих ствари.
 Сваки обезумљени неутешно тугује
 над изгубљеним тричавим трицама,
 и веселе се, веселе,
 сви и свуда одумљени,
 над освојеним трицама тричавих трица.
 За трицама јадују и трицама се радују,
 сви домороци евро-азијских
 и урођеници афро-америчких Тричарија,
 сви житељи планете Пантричарије.
 И пророци њихови тричави, и такви владари,
 обећавају им сваком по једну Велетричарију,
 Свуда таквих има бити:
 једна у неком Горе,
 Супратричарија, с хелиодромом;
 једна у неком Доле,
 Субтричарија, с подземном гаражом;
 и биће их на Истоку и Западу;
 биће Оријентричарија, с трбушним плесачицама
 и Окцидентричарија,
 с пивском пеном и кравом тучом на стадионима.
 'О, сретни ли су, сретни,
 ти сретници обневидели,
 засути толиким велетричаријама
 као што се земљом засипа све преминуло,
... прах сте , и у прах ћете ... у прах ...
 Блажени сте,
 сад сте патентирано блажени®,
 ви духом оскудни и оскуднији,
 дакле – тупави и тупавији,
 и радујте се,
laudate pauperes, laudate,

радујте се – 'о, сретни ли сте сретници.
 Радујте се, иако је Дѓда умро,
 и морао је умрети,
 одапети,
 рикнути,
 оладити
 изути поткове,
 бацити кашику,
 одоздо траву мирисати
 јер свему мине век,
 сваком прође рок трајања,
 и Дѓда је умро јер је мудра змија,
 змија Софија,
 она је човеку открила скривен пут до оне јабуке.
 Како јој икад захвалити, поклонити јој се,
 кад се заувек по земљи вуче,
 а плод дрвета сазнања застаде у грлу,
 и никуд више, никад више – тај неће одатле.
 Дѓда је умро,
 јер нема ништа од рајског раја,
 остадоше само туристички, економски,
 царински и забавни, коцкарски,
 порески, преварантски и мафијашки,
 комунистички, капиталистички,
 кибернетички и виртуелни.
 Дѓда је умро јер се Сан људски о сну окончао,
 и у непрестано будне,
 отекле,
 крвљу наливене очи људи
 неуморно надире nonstop светски свет
 осветљен чкиљавим светлом огољеног разума.
 Дѓда је умро јер сад једино неспокој
 испоручују хеликоптерима и авијонима тате Оца.
 Пестицидима,
 хербицидима,

инсектицидима,
 засипа се, засипа зеленило маме Мајке,
 да буде зеленије, зелеленије најзелеленије,
 да се ослепи од зелено зелеленог,
 да се од зелеленог позелени до ноктију,
 попут зелен-лешева на сликама метр Жерика и Делаacroа
 и на платнима с оним сивим- живим мр'цима
 које су сликали мајстер Грос и мајстер Дикс,
 браво мајстори, б р а в о !
 А Дђда је умро,
 јер су минули у приповедању
 векови млечни,
 предшколски,
 одзвонило им,
 прошла су у гаткама испричана протошколска,
 праисторијска stoleћа.
 Дђда је умро јер су никле младима бруце,
 напупиле груди,
 ... беле, цврсте, цврсте како два поубава филџана ...
 а и умњаци тек што нису избили.
 Двеста их година само сврбе ли, сврбе, безумне десни.
 Година двеста, и можда још двеста,
 двеста по двеста – биће и једном и тисућа,
 биће 'иљадарче једно округло,
 напред кец, а за њим у колу – биће нула до нуле.
 Дђда је умро, лака му ... гад један гадни, гадасти гад ...
 Ћут! Ћути! Ућути!
 Ћут ', Мишко!
 Ћутите, Мишо и Шоми и Мишелони.
 Не говорите тако – *de mortuis nil nisi bene, nil nisi bene...*
Bene-bene ... – добро-добро о мртвима све-све-све...
 – али ипак,
 да знаш Deus Дђда да си испò баба.
 Могао си оставити овом свету мало, малкице барем Ума.
 Ако шта и јеси,

онда је требало, морало је више.
 Јер ако га негде још има – игде, било где,
 – онда је овом свету Ума остало тек у траговима.
 Попут ове капи у мени,
 мајушне, мале,
 најмање,
 ситне као зрно, зрнце бисерно,
 бисерче.
 Гле, ето, види – па ја јесам једна последња кап Ума,
 кап последња на дну испијене боце,
 последње сам зрно једне покидане ниске.
 Кап је ума у мени,
 тек је зрно бисерно, бисерчић,
 а жуља ли, жуља душу
 као да у њу сручише сву срчу те исцвечене боце.
 Капља, капљица,
 а натопила ми душу несрећом,
 потопила ме као недогледно море,
 оно набујало,
 тједнима изливано,
 оно што га дневима и данима праотац Ноје посматраше
 с највишег спрата горе једне Арарата.
 Ја сам капљицом ума поплављени несрећник,
 један злосрећни злоисрећни поумљеник.
 Један једини међу овим безумљеним сретницима.
 По Уму сам несрећник, сам у гомили безумних,
 међу силесијом одумљених, од Ума сувих сретних сретника.
 Ја сам један несрећни несрећни Човек заувек занемео,
 онемео,
 окаменио се, скаменио попут Лотове жене,
 осврнувши се за сретно сретним,
 окренувши се пресретним људима сретног људињака.
 Али никако да дође нека хитна помоћ за сретно одумљење
 да кап мог Ума одлије, излије,
 да ми кап Ума мог отпије, попије,

да и мене усретни миомирисном пластиком,
 и усретни ме пиљевином надевеном,
 и свим свешупљастиим шупљинама шупљих шупљина,
 свешупљоликим, шупљоглавим шупљотинама,
 толико шупљо свешупљим да саме у себе пропадају
 као у бездан најцрњи, као у онај свемирски чуचाвац
 што се црни усред, посред галаксије.
 И зато ме гризе неуморна гуја гнева,
 и ждере неман беса,
 и опседа сабласт неисцрпне туге
 и глође такав очај,
 а ни сам не знам према коме,
 нити према чему,
 нити због чега.

Зашто ја људе оковане глупошћу,
 зашто те људе уланчене сировим страстима,
 како се усудих да утамничене слепим поривима
 – држим за поробљене?

Зашто ја такве сматрам унесрећеним,
 кад они сами, тако усретени – не желе нигде отићи?
 По вољи својој не желе нигде из глупости своје мрднути.

По срцу своме не желе се ослобађати ланаца
 сирових својих страсти.

По души својој не желе престати
 слепо служити својим поривима ка имати, тлачити, увлачити.
 Окови их жуљају, ланци рањавају, шија се криви од савијања,
 али људе људињака то не осујећује да живуцкају задовољно,
 и да живуцкају задовољније и још задовољније, и још, и још,
 и зато их већ има и презадовољних, и пре-пре-пре-задовољних
 сретношћу својом сретно нагутани, сретно нашопани,
 као накркан, преједен, ождран, наждран прождрљивац.

Они могу, чудо је то, они могу и тако оковани,
 и тако поробљени,
 и тако понижени,
 они могу своје слепо живуцкање

испунити сламом безумних
 и безмерних задовољстава.
 И није крава крива што је говече,
 нит бик јесте крив што муче,
 нити су они, људи, криви што мисле: сретници смо!
 Сретни ли смо овакви, у људињаку људи сретни.
 Јер они кажу – могли смо бити онако онакви. Несретни.
 Јер они кажу: не-дај-боже кô они мудросерци,
 умни кењкатори несретни,
 какав тупи тупсон што ту несретан филосософира,
 знамо га, такав би да учи рибе пливати,
 јариће несретник крсти,
 потура нам мачкетине у џаку,
 мисли философ: не зна свиња шта је диња, иако јес' свиња.
 Како да не знамо, знамо ми дињу кô свој џеп,
 зна и свака нормално сретна свиња,
 јер да не зна – по чему би онда и била сретно нормална свиња?
 Сретни ли смо, ваљамо ли, нормални смо.
 Нисмо весла сисали, ни ћоше од стола.
 Само палац,
 и данас смо га, и сутра ћемо мало,
 ваља се, то је нормално – прстић свој дудлати, цуцлати.
 Ми знамо шта је да је живот,
 прост је кô пасуљ.
 Живот је док је кажеш бритва,
 живот је кад је бритва жилет.
 Живот је шило за огњило,
 живот је транге-франге,
 живот је новац је време је новац је живот.
 Живот јесу парепарепаре су скупе су јесу,
 јер су парепарепаре су најскупље су,
 а живот је вуци се прејели,
 ено, бљују и ригају,
 а оваца има, има и биће их,
 и биће их.

Живот је идеална сарма,
 сармасти идеали,
 а реално – кисели купус и ареално месо.
 Јер нисмо деца, деца детињаста,
 јер ни деца нису детињаста деца,
 имају своја сад сва права дечије дике људињака,
 јер реално убили бескућника, па ништа,
 јер тако силовали наставницу, па ништа,
 сама изазивала, била женска жена,
 јер обесили другарицу, али све то сад остаје међу децом.
 Реално – ком дроњав обојак, ком реални опанак.
 И спокојно простру под себе људи људињака
 безумност своју,
 и живе у безумности својој,
 и спавају у својој безумности,
 у њој и једу и преживају.
 И венчају се у безумности својој
 и воде љубав,
 и добијају децу, дике људињака,
 и улизивањем граде себи садо-мазо каријеру,
 чанколизи службени – страховладни кепеци.
 Купују и продају,
 бирају и гласају у безумности својој,
 у безумности својој стичу заслужне заслуге,
 стичу углед и пензију,
 и спокој и покој стекну у безумности својој.
 Немогуће је бивати с њима,
 без њих није могуће живети.
 Како постојати у загрљају тих немогућности,
 у сендвичу таквог ништавила?
 Како? Осим ако такво немогуће постојање,
 јесте једино могуће постојање Човека.
 Бивати упркос неуморном ништењу,
 бивати му у инат, пркосити баш таквом, незаситом.
 Бити и живети између немогућег и немогућег.

И сам живот, овај голи живот,
 и он је тако настао.
 Настаде пркосећи неком свом, неком себи немогућем.
 Зар се живот није испилео из једног космичког ината
 према васколикој беживотној стварности?
 Зар се живот није докопао свог бескрајног трајања
 само из пркоса према неисцрпном свету мртвих ствари?
 И постао, баш мртвом у инат– овако жив живцат,
 непомирљиво самовољан, незатомиво својеглав,
 сав такав спрам безграничне непомичности стења и камења.
 Да ли онда и Ума може бити једино кад пркоси?
 Да ли само ако се инати с једним другим и другачијим
 мртвилом, с властитим мртвилом
 с мртвином окамењеног, скорелог духа?
 Ако је тако,
 ако то заиста јесте,
 онда, да би га било, и самовољни УМ,
 УМ својеглави,
 и он се мора испрсити
 усред безумља овог разумљеног трајања људи,
 усправити се као брест у врбаку.
 И онда, кад се најзад уздигне,
 кад надрасте поводљиво,
 повијено, мекушно пруже врба,
 чељад корпарску,
 зар би брест,
 дрво сеновито,
 на које ни врагови не смеју,
 у чијим гранама виле санак сневају,
 зар би брест икад мењао капљу своје несреће недогледне,
 ово зрнце свог бесконачног ума,
 за сву ону плитку сретност житеља евро-азијских
 и сваке афро-америчке Тричарије?
 И зар су пре мене то чинили други?
 Они умни

и они велеумни,
 они којих одвајкада беше,
 они којих биће и биће,
 и којих има бити и бивати,
 и увек има бивати оних у које има бити укапана кап,
 истом грешком као и у мене
 – кап бесконачног ума.
 Беху презрени од безумно сретних сретника,
 беху извргавани руглу и прогону,
 одбачени,
 отпуштени,
 попљувани,
 продавани,
 тамничени,
 пребијани, убијани,
 забрањивани,
 спаљивани и делима и делима својим,
 а постојано трајаху и трајаху и трајаће,
 као таква грешка,
 као умом грешни.
 И ко је од њих рекао: кајем се, кајем,
 ја умом грешни?
 Кајем се што сам једна несрећна космичка грешка,
 кајем се што сам умни рукавац безумног свемира,
 што сам духом несрећни ћорсокак еволуциони,
 кајем се, кајем, ја умом грешни.
 Кајем се што се усред сретног кокошињца
 испилех да будем несрећни по уму орао,
 и кајем се што над буњиштем овог скученог света
 раширих своја бескрајна крила, лестве небеске.
 Нико то никад није рекао.
 И ако је рекао, и да је сто пута рекао
 – није рекао.
 Рекао је само брбљиви блебетави клепетави језик,
 лануо је тако стопут глумим шкољкама људских ушију.

А дух Човека, узневши се у једини бескрај васељене,
 у капљу властитог ума – кликнуо је у тој висини:
 Гле, зар нисам срећан
 што сам несрећан,
 јер по чему јесам несрећан
 по томе једино и бивам срећан!
 Дѣда је морао умрети,
 и јесте умро,
 и требало је,
 и нека је,
 али ипак није са собом однео сав УМ света.
 Она ракета приземљуша нешто је и промашила.
 Ево, гле, види – ову кап у мени!
 Ову капљу Ума блиставу, блештаву као зрно бисерно,
 овај бисер скривени,
 заклоњен од лајавих и гроктавих,
 пред костождере и пред дињождере нестављан,
 неметнут,
 од таквих недокучен, непогажен, несатрвен.
 Гле, зар нисам срећан
 што им јесам несретан,
 јер по чему њима и пред њима
 бивам једино и једино несретан,
 једино по томе себи бивам срећан!
 Људско овог људињака затутњало је
 мрачним неким џадама попут крда утераног у теснац.
 Као најгушћа магла
 обезумљеност је легла
 и лежи им на балегарском живуцкању.
 Ура у такво некакво икакво напред,
 ура-урла-урлају, муучу разумљени.
 Главињају за слаткоречивим слепим слепчовођама,
 попут стада за рогатим предводником мамљеним шаком соли.
 Кротко следе један до ужаса огољени ура-разум,
 крвожедни, крволочни ура-разум,
 онај од рођења,
 од колевке,

ура-ра-разум људодерни људождерни.
 Ура-ра у ћорараво напред , риичу голоуразумни.
 Напред, напред у ћораво, у ћо-ћо-раво,
 у ћо-ћо-равлук,
 прикокодачу им празноумни.
 А један ја, овај ЈА,
 овај у прикрајку људског постојања,
 ЈА у рукавцу тијаног бивања,
 ЈА мучно трајем и ЈА ћу трајати,
 трајаћу и имам трајати
 као једна несретна им срећна ли сам срећна грешка.
 Јер – у бесконачној кáпи, у мојој кáпи бесконачног Ума,
 у мом једином бесконачју, као у капљи кáп
 – почивају недогледни видици мојих мисли.
 У властитог ума кáпи, ЈА сопствене мисли безгранична јесам кап.
 Јер – у свакој од небројених мисли мог бесконачног ума,
 као да у кáпи капље још једна је капљица
 – лежи безмерје мојих речи.
 У капљи моје недогледне мисли,
 ЈА својих речи капљица јесам неизмерљива.
 Јер – у мојој без-без-безмерној речи,
 као кап у нај-најситнијој капљици једне капље у кáпи,
 безброј је безбројних васиона.
 Све једна у другој и у другој,
 све до једне у мени,
 кап су у капљи једне капљице што је кап у кáпи бесконачја.
 Јер – у мени, као ковчежић у ковчегу
 и ковчежић у ковчежићу ковчега,
 у мом уму, у којем је моја мисао,
 у мојој мисли, у којој је моја реч,
 у мојој речи, у речи ми лежи безбројан један свет
 што лежи у свету једном безбројном,
 и у свету безбројном други лежи свет,
 и други у другом, и у другом други,
 јер мала кутија, у којој почива васколик свет,

заљубила се у себе и зачала је у себи још једну малу кутију.

И овај свет, обезумљени свет,
 овај свет којем небо јесте скелет мртвог Деде,
 овај свет у којем, на једном Дедином ребру,
 на ребру огољеном, оглоданом,
 на оном устремљеном ка највишој плавети
 – стоји орао, и крилима својим раширеним
 баца сенку на пијукаво буњиште
 – и тај свет, и сваки сваки други свет,
 све их тако безбројне у безбројном
 обухвати једна једина моја мисао. Ј е д и н а .

Све их у себи запреми, смисли и осмисли
 – и још толико јој остане,
 толико у њој преостане за њу саму,
 да и саму себе мисли и домисли.

Јер све светове безбројне моја реч изрекне и прорекне,
 и опише и попише,
 све безбројне васељене и такве васионе,
 и све непребројне космосе и њихове универзуме,
 и сваки могућ и немогућег свемир
 а никад се никад реч моја,
 храњена недогледним видицима мисли,
 не потроши, не истроши,
 не распе, не страћи, не прођерда,
*јер се и мала кутија мале кутије заљуби с у себе
 и зачне у себи малу кутију.*

Нити се моја мисао
 бесконачјем ума појена
 икад исцрпи, пресахне, окопни, ишчезне.

Нити се уму мом међе може наћи.

Нема је у оном што јесте горе,
 нити међе има у оном што јесте доле,
 нити игде унаколо, нигде,
 на свим оностранама и оностранама света,
 нема међе уму мом.

Прсло је бесконачје мог ума,
 распрскава се овосветским
 и оносветским просторима,
 преплављу је их, поклопа,
 као големи талас скучену и шупљу љуштуру шкољке.
*И тако ће то ићи у васколик бескрај,
 јер ни једна од малих кутија није последња.*
 И неће се уму мом међе наћи
 у оном што је било
 и би
 и беше и бејаше
 и бејаше било,
 нити је има у јест и бива,
 нити ће је бити у неком што тек биће,
 у оном што има да буде и будне и бидне.
 Прсло је бесконачје мог ума,
 распрсну се овосветским
 и оносветским временима,
 преплави их,
 поклопи,
 као неисцрпно таласање песком пуњену и пражњену,
 попут трена плитку љуштуру шкољке.
 Гле, зар нисам срећан
 што јесам несретан,
 јер по чему њима и пред њима,
 пред свима у људињаку,
 по чему им бивам једино и једино несретан,
 само по томе
 умам бити срећан!
 Ето ме где се задржах,
 опстадох на ивици безумља
 као онај који се неопрезно примакао провалији
 и већ почео клизити у амбис,
 али срећом грана биљке,
 никле одважно и дрско,

тамо где ништа друго није могло,
 није смело,
 мој властити УМ – пружи ми руку,
 даде уточиште од пропасти,
 спас од пропадања.
 Мој властити УМ,
 који јесте УМ сваког Човека,
 сваког и сваке који би да буду Човек и Човек,
 или Човек и Човек већ јесу,
 и хоће Човеком и даље бити, и биће,
 и ако такав УМ,
 и овај мој,
 ако и није сама Бесконачност,
 а он јесте брат своје Бесконачности,
 а Бесконачност јесте УМУ мом,
 УМУ Човека,
 сестра рођена,
 род најближи.

Чека ли,
 грешком у мене укапана капља бесконачја,
 чека ли, и ако чека хоћу ли дочекати,
 и је ли битно,
 јер и није, јер кап своју већ и дочеках,
 али живо се знатижеља пита, УМА мати – чека ли сестрица
 да јој се браће довољно окупи,
 све кап по кап
 и кап,
 све зрнце по зрнце,
 и зрно по зрно,
 док се не скупи прегршт до прегршти зрневља?
 И да ли се икад довољно семена овом свету
 за сетву УМА има накупити,
 за једну коначну сетву,
 да се бесконачјем УМА
 свет неповратно оуми? Неповратно!
 И тад, ако ме буде,

и ако ме не буде,
 кликнућу над оумљеним светом:
 не кајем се, не кајем, свете мој, што се нисам кајао!
 Ево ме, кликћем да сам један који се није покајао,
 није се подао, није се продао!
 Онај сам који се није предао, viseћи и viseћи и viseћи,
 вековима viseћи над безданима безумља,
 столећима и столећима чекајући бесконачну жетву ума.
 И свет мој оумљени, који ће једном доћи,
 ако ми дође, и ако ме буде,
 и ако ме не буде,
 још и пре, још и ваљаније, још и пре,
 чуће ме сав мој свет оумљени,
 чуће чисти кликтај мог бесконачја.
 Ако дође, и кад дође, и ако ако дође,
 а доћи ће, доћи, има доћи један свет, оумљен свет,
 и УМ ће чути чисти кликтај мог УМА,
 ако ме чује, а хоће, а чуће, чуће ме,
 УМ ће једном слушати чисти УМ, то мора
 по усуду васељенском мора и мора,
 и УМ ће слушати УМ,
 и слушати УМ, и слушат и слушати,
 УМ ће слушати УМ,
 слушат и слушати...